

INTRODUCCIÓ A LA LITERATURA COMPARADA

(CODI: 28593)

PROFESSORA: MERI TORRAS
HORARI: DIMARTS I DIJOUS, 15-16.30 H.
PRIMER SEMESTRE
6 CRÈDITS

Meri.Torras@uab.es
Despatx B11-230
Tel. 935812340

CONTINGUT:

Introducció a les bases i als mètodes del comparatisme literari. Breu repàs històric dels diferents enfocaments de la disciplina. Coneixement, reflexió i ús dels conceptes i els mètodes de la literatura comparada. Anàlisi de textos, qüestions i problemes propis dels estudis literaris des d'un enfocament comparatista.

OBJECTIUS:

La finalitat de l'assignatura és familiaritzar l'estudiant amb els conceptes, els mètodes i les pràctiques de la literatura comparada. L'estudiant:

- ha de saber quins han estat els plantejaments de les principals escoles comparatistes al llarg de la història;
- ha de ser capaç de descriure i valorar les aportacions de la literatura comparada en àmbits com la historiografia, l'estudi dels gèneres, l'estudi dels temes i les relacions literàries;

TEMARI:

1

PROBLEMES I PROPOSTES PER A LA DELIMITACIÓ DE LA DISCIPLINA

Literatura comparada i literatura nacional. Literatura general, literatura mundial. Les oposicions que han definit la disciplina: nacional/supranacional, unitat/diversitat, local/universal. Àmbits comparatius: supranacionalitat, internacionalitat, universalitat, interdisciplinarietat, diferència. La comparabilitat. Conceptes instrumentals de la literatura comparada.

2

HISTORIOGRAFIA LITERÀRIA, PERIODITZACIÓ I COMPARATISME

Què implica escriure història de la literatura? Pressupòsits de la història literària: les relacions de la història amb el passat, el present, la narrativitat i la ideologia. Història literària nacional i nacionalisme. Història literària general i canon. Criteris de periodització i ordenació històrico-literària. Categories, terminologies i implicacions. La idea d'evolució.

3

LES RELACIONS LITERÀRIES: DE LA INFLUÈNCIA A LA INTERTEXTUALITAT. LA TRADUCCIÓ

La noció d'influència i altres conceptes afins. Cap a la superació del concepte d'influència: la intertextualitat. Els límits de l'anàlisi intertextual. Les qüestions de la subjectivitat i l'autoritat en les relacions literàries. La traducció com a fenomen intertextual. La tirania de l'original. La necessitat indefugible de la reescriptura. Apropiacions degudes: traducció i canon; traducció i història literària nacional.

4

L'ESTUDI DELS GÈNERES I LES FORMES

Els elements formals i l'objecte literari. La noció de gènere: criteris classificatoris, criteris històrics. Convencions. Gènere i paratextos. La llei del gènere. Estudi d'un cas pràctic.

5

L'ESTUDI DELS TEMES I ELS MOTIUS LITERARIS

La noció de tema i conceptes afins. Les indicacions paratextuals. La temàtica i el comparatisme: estudi supranacional de temes i motius; estudi interdisciplinari de temes i motius. El manteniment i la transformació dels temes: reescriptures. Estudi d'un cas pràctic.

6

LITERATURA COMPARADA I EL MESTISSATGE D'OCCIDENT

La relació de la literatura comparada i la teoria de la literatura. El canvi de paradigma dels anys 80 en els estudis literaris. La crítica de la diferència. Els llegats postestructuralistes, marxistes i feministes. Les veus subalternes. Els essencialismes estratègics. La diferència de la identitat. Multiplicació i aixamplament dels espais de frontera.

AVALUACIÓ:

L'estudiant:

- Haurà de presentar al llarg del curs *obligatòriament* dues lectures a classe (el temps de l'exposició ha de tenir entre 20 i 30 minuts) i guiar-ne el debat posterior. Aquest treball es farà en grup i suposa, junt amb les intervencions a l'aula, un 50% de la nota final.
- Al final de cada tema —i segons el calendari marcat per la professora— haurà de lliurar una ressenya crítica referint-se, completant, desenvolupant o incidint en un o varis dels aspectes apareguts a les lectures o a les discussions suscidades a l'aula. Aquest conjunt de ressenyes crítiques (o diari de curs) constitueix un sistema d'avaluació continuada que val el 50% restant de la nota final. Els estudiants que no el compleixin seguint les directrius i les dates assenyalades hauràn de passar a fer, per tal de cobrir aquest 50% de la nota, un examen final.

BIBLIOGRAFIA:

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Anthropos [monográfico: Teoría de la literatura y literatura comparada. Actualidad de la expresión literaria], 196 (2002).

Bassnett, Susan. *Comparative Literature. A Critical Introduction*. Oxford: Blackwell, 1993.

Bernheimer, Charles. *Comparative Literature in the Age of Multiculturalism*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1995.

Brunel, Pierre y Yves Chevrel. *Précis de Littérature Comparée*. Paris: Puf, 1989.

Clausen, Christopher. "National Literatures in English: Toward a New Paradigm", *New Literary History*, 25 (1994): 61-72.

Clüver, Claus. "The Difference of Eight Decades: World Literature and the Demise of National Literatures". *Yearbook of Comparative and general Literature* 35 (1986): 14-24.

Curtius, Ernst Robert. *Literatura europea y Edad Media latina. Vols. I y II*. México: FCE, 1984.

- Derrida, Jacques. *Universidad sin condición*. Trad. Cristina de Peretti y Paco Vidarte. Madrid: Trotta, 2002.
- Fokkema, Douve W. "La literatura comparada i el nou paradigma", trad. Enric Bou, *Els Marges* 40 (1989): 5-18.
- Gnisci, Armando (ed.). *Introduzione alla letteratura comparata*. Milano: Mondadori, 1999. [traducció castellana de Luigi Giuliani. Barcelona: Crítica, 2002]
- Guillén, Claudio. *Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada*. Barcelona: Crítica, 1985.
- Marino, Adrian. *Comparatisme et théorie de la littérature*. Paris: Puf, 1988.
- Remak, Henry H. H. "Comparative Literature. Its definition and Function". *Comparative Literature: Method and Perspective*. Ed. Newton P. Stalknecht. Carbondale: Southern Illinois Press, 1971: 1-57.
- Romero López, Dolores (ed.). *Orientaciones en literatura comparada*. Madrid: Arco libros, 1998.
- Schmeling, Manfred. *Teoría y praxis de la literatura comparada*. Trad. Ignacio Torres Corredor. Barcelona: Alfa, 1984.
- Spivak, Gayatri Ch. *Death of a discipline*. New York: Columbia UP, 2003.
- Valdés, Mario J. (ed.) *Toward a Theory of Comparative Literature. Selected papers presented in the Division of theory of Literature at the Xith International Comparative Literature Congress*. New York, Bern, Frankfurt, Paris: Peter Lang, 1990.
- Vega, María José y Carbonell, Neus (eds.). *La literatura comparada: principios y métodos*. Madrid: Gredos, 1998. [MANUAL]
- Weisstein, Ulrich. *Introducción a la literatura comparada*. Trad. María Teresa Piñel. Barcelona: Planeta, 1975.
- Wellek, René y Wallek, Austin. *Teoría literaria*. Madrid: Gredos, 1981.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA DE CADA TEMA:

Es precisarà al llarg del curs i es facilitaran dossiers amb les lectures obligatòries.

LITERATURA COMPARADA: TRADICIÓ LITERÀRIA OCCIDENTAL I

(Codi: 28598)

PROFESSORA: LARA VILÀ
HORARI: DILLUNS I DIMECRES, 11.30-13 H.
SEGON SEMESTRE
6 CRÈDITS

TEMARI

BREU INTRODUCCIÓ A L'ESTUDI DE LA TRADICIÓ LITERÀRIA OCCIDENTAL

1. Vers una delimitació del concepte de tradició literària a l'occident llatí. Tradició literària i història literària. Transmissió textual i formació de la tradició literària. La recepció tardana.
2. Elements de continuïtat de la tradició literària: poètiques de la imitació. Literatures clàssiques i literatures vernacles: la formació del cànon en llengua vulgar. La intervenció ideològica: política educativa i censura religiosa.

1. L'èpica i l'imperi. Imitació virgílica en la tradició literària occidental. De l'èpica grecollatina a la èpica culta vernacle: el model virgilià. La recepció de l'*Eneida*. El model virgilià en l'èpica culta europea: catàlegs, profecies i ideologia imperial. Els últims descendents d'Eneas: els herois troians i la fundació nacional europea; les genealogies mítiques i la idea de la *translatio imperii*. El model de la *Farsàlia*. La *Farsàlia* com a contraescriptura de l'*Eneida* i la seva integració en la tradició èpica. La recepció tardana del model homèric a Europa.

Estudi específic: Virgili, *Eneida*; Lucà, *Farsàlia*; l'èpica del segle XVI

Lectures obligatòries: Virgili, *Eneida*, llibres I-VI i VIII. 625-731; Lucà, *Farsàlia*, llibre VI; fragments inclosos al dossier / Lectures aconsellades: Homer, *Iliada*; *Odissea*; L. de Camões, *Os Lusíadas*, IX. 21 ss (profecies de l'illa de Venus); Ariosto, *Orlando Furioso*, XV, 19-36 (profecia d'Andrònica). Iconografia i il·lustracions (Sebastian Brant i exemples inclosos al dossier).

2. Catàbasi i visions del més enllà. El descens *ad inferos* en l'èpica clàssica: els primers visitants mitològics de l'infern i el llibre sisè de l'*Eneida*. Visions i viatges al més enllà en la literatura cristiana. La visió apòcrifa de l'apòstol Sant Pau. Les visions de Gregori, Beda i Wettī. Recurrències en el marc de la visió o el viatge; els guies; els diàlegs; els encontres; el retorn. La geografia imaginària de l'infern. L'estructuració (moral i ficcional) de l'infern: virgílianisme en els inferns cristians. Les visions del paradís. La invenció del Purgatori i la configuració tripartita del més enllà. La *Divina Comèdia* i la tradició de viatges al més enllà de la literatura europea.

Estudi específic: Visions medievals llatines (selecció); Dante, *Inferno*.

Lectures obligatòries: *Visio Pauli*; *Visio Baronti* i *Visio Wettini*; Dante Alighieri, *Inferno*.
Iconografia i il·lustracions: Representació de l'infern i de Llucifer.

3. Literatura utòpica i teoria política en l'occident llatí. La ficció utòpica i la teoria política en l'occident llatí: els antecedents platònics. La *Utopia* de Thomas More: la tradició del diàleg (tradició platònica, tradició ciceroniana i tradició llucianesca); la presència de la nova literatura de viatges y del descobriment d'Amèrica; la presència agustiniana i monàstica; les tesis del reformisme cristià; la idea del món perdut: l'Edat d'Or; l'Arcàdia; el paradís terrenal. La recepció de More: les ciutats felices en el segle XVI (*La città felice*, *Civitas Solis*, *New Atlantis*). La distopia moderna.

Estudi específic: Thomas More, *Utopia*.

Lectures obligatòries: T. More, *Utopia*, llibre II. / Lectures aconsellades: F. Patrizi, *La città felice*; T. Campanella, *Civitas Solis*; F. Bacon, *New Atlantis*.

Iconografia i il·lustracions: la ciutat ideal. Il·lustracions d'*Utopia*.

4. L'ideal pastoral en la literatura europea. Convencions i models de la literatura pastoral europea (Teòcrit, Longo, Virgili). Les *Bucòliques* virgilianes. *Títir*: la interpretació biogràfica i política de l'Ègloga I. *Saturnia regna*: la interpretació messiànica de la ègloga IV i les seves reescriptures en la literatura europea. El mite de l'Edat d'Or. Mesianisme, gènere pastoral i interpretació política.

Estudi específic: Virgili, *Bucòliques*, I, IV.

Lectures obligatòries: Virgili, *Bucòliques*, I-X; lectures incloses al dossier / Lectures aconsellades: J. Sannazaro, *Arcadia*; T. Tasso, *Aminta*; Garcilaso, *Èglogas*; J. de Montemayor, *Los siete libros de la Diana*.

5. Tradició dramàtica: de la tragèdia clàssica a la tragèdia culta vernacle . Unitat i discontinuïtat de la tradició tràgica occidental. Recepció tardana dels models grecs. La formació del cànon bizantí de tragèdia grega i la seva transmissió a occident. Models tràgics de la poètica aristotèlica: el model de Sòfocles en el neoaristolisme europeu. Lectures neoaristotèliques de l'*Èdip Rei*. La recuperació d'Eurípides: el *Philosophus tragicus*. Sèneca en la tragèdia europea: el senecisme isabelí. Sèneca i els models de la tragèdia de venjança i la tragèdia de sang.

Lectures obligatòries: Sòfocles, *Èdip Rei*. / Lectures aconsellades: Sèneca, *Èdip rei*, *Les Troianes*; P. Corneille, *Oedipe*; J. Dryden, *Oedipus*; Voltaire, *Oedipe*. Eurípides, *Hècuba*; H. Pérez de Oliva, *Hécuba triste*.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- Anselmi, G., *Mapas de la literatura europea y mediterránea*, Barcelona, Crítica, 2002.
- Boitani, Piero, *La sombra de Ulises. Imágenes de un mito en la literatura occidental*, Península, Barcelona, 2001.
- Bolgar, R. R., ed., *The Classical Heritage and Its Beneficiaries*, Cambridge, 1954.
- Cardini, Franco, *Los Reyes Magos. Historia y leyenda*, Barcelona, 2001.
- Curtius, E. R., *Literatura europea y edad media latina*, México, 1983.
- Chaytor, H. J., *From Script to Print: An Introduction to Medieval Vernacular Literature*, Cambridge, 1955.
- Eisenstein, E. L., *The Printing Revolution in Early Modern Europe*, Cambridge, 1983.
- Grafton, Anthony, *Falsarios y críticos. Creatividad e impostura en la tradición occidental*, Barcelona, 2001.
- Highet, G., *The Classical Tradition. Greek and Roman Influences on Western Literature*, Oxford, 1949. / *La tradición clásica*, México, 1949.
- Lida de Malkiel, M. R., *La tradición clásica en España*, Barcelona, 1975.
- Ong, W. J., *Orality and Literacy*, London, 1982.
- Reynolds, L. D. & Wilson, N., *Copistas y filólogos*, Madrid, 1986.
- Rico, Francisco, *El pequeño mundo del hombre*, Madrid, 1988.
- , *El sueño del humanismo. De Petrarca a Erasmo*, Alianza, Madrid, 1993.
- Seznec, J., "Tradition littéraire. Point de vue occidental", *Proceedings of the IVth Congress of the ICLA*, The Hague & Paris, 1966, I, 964-972.

La bibliografia específica es lliurarà durant el curs.

AVALUACIÓ

Els procediments d'avaluació de l'assignatura s'exposaran el primer dia de classe.

MÈTRICA

LA FORMA DELS POEMES

ASSIGNATURA: **MÈTRICA**

PROFESSOR: Jordi Julià

HORARI DE CLASSE: DI-Dc, 10-11:30 (2n. Semestre)

1. OBJECTIUS

Aquest curs pretén ser el complement perfecte de l'assignatura *Teoria de la poesia*, encara que al llarg de les classes es realitzarà una reflexió autònoma a la desenvolupada per aquella matèria. L'objecte central de *Mètrica. La forma dels poemes* és, tal com indica el subtítol, una reflexió general sobre les formes concretes en què es manifesta la poesia. És per això que es creu convenient de portar a terme connexions amb l'àmbit dels altres gèneres literaris, així com de les altres arts, i partir de pressupòsits pròxims a la teoria de la literatura o a l'estètica. El propòsit final de l'assignatura no és pas que els alumnes arribin a saber delimitar el còmput sil·làbic de versos, sinó que es proposa uns objectius més ambiciosos: que se sigui capaç de descobrir el principi formal que estructura qualsevol poema, i que se sàpiga comentar —si s'escau— de quina manera la mètrica pot arribar a condicionar el contingut d'una peça poètica concreta.

2. TEMES

1. LA CONSTITUCIÓ DE L'OBRA D'ART.
2. SOBRE EL CONCEPTE DE FORMA.
3. LA MÈTRICA.
4. LES OPINIONS DELS POETES.
5. ELS COMENTARIS DELS CRÍTIQS.

3. LECTURES

El biaix especial que pren la reflexió general de l'assignatura fa que es suposin a l'alumne uns coneixements mètrics bàsics (que ha d'haver adquirit en cursar l'assignatura de primer cicle *Teoria de la Literatura I*). Si no fos així o es detectessin mancances de formació en el terreny de la mètrica es recomana que aquests problemes siguin solucionats immediatament mitjançant la consulta dels següents manuals o diccionaris mètrics. Pel que fa a la mètrica catalana es recomanen els següents manuals: els de Salvador Oliva, *Mètrica catalana* (Barcelona, Quaderns Crema,

1980) i *Introducció a la mètrica* (Barcelona, Quaderns Crema, 1986), i el de Josep Bargalló Valls (*Manual de mètrica i versificació catalanes* (Barcelona, Empúries, 1991). Quant a la mètrica espanyola, el manual més recomanable és el de Rudolf Baehr, *Manual de versificación española* (Madrid, Gredos, 1970). També cal tenir sempre presents dos útils diccionaris de mètrica: Jordi Parramón, *Diccionari de poètica* (Barcelona, Edicions 62, 1998) i José Domínguez Caparrós, *Diccionario de métrica española* (Madrid, Cátedra, 1999). Els textos que s'inclouen al *Dossier* de l'assignatura articularan les classes i això fa que es converteixin en lectura obligatòria i, per tant, susceptible d'aparèixer a l'examen final. Una bona manera d'emmarcar i complementar la reflexió que es realitzarà a classe és mitjançant la lectura de la segona part del llibre de Rafael Núñez Ramos, *La poesía* (Madrid, Síntesis, 1992), i del llibre de Pere Ballart, *El contorn del poema* (Barcelona, Quaderns Crema, 1998) (especialment els capítols III, «Del natural artifici», i VII, «Del misteri a la forma»).

4. AVALUACIÓ

La nota de l'assignatura es basarà en l'examen obligatori final, la qual podrà ser complementada mitjançant la participació voluntària en una exposició (individual o en grup) sobre l'obra poètica d'un autor o autora (la qual haurà de ser consensuada amb el professor). També hi ha la possibilitat de realitzar un treball opcional sobre el caràcter formal de l'obra d'algun poeta o poetessa, que sortirà del mutu acord entre professor i alumne. A l'hora de perfilar la nota final, es tindran en compte la participació regular de l'estudiant en les pràctiques, que consistiran en la realització periòdica d'exercicis per escrit o a classe sobre algun dels aspectes que plantegen els textos inclosos al *Dossier*.

5. BIBLIOGRAFIA MÍNIMA

ARISTÒTIL

[1985], *Retòrica. Poètica* (A. Blecua ed.), Barcelona, Laia, 1985.

W. H. AUDEN

[1963], *La mano del teñidor*, Barcelona, Barral Editores, 1974.

Lumobír DOLEZEL

[1990], *Historia breve de la poética*, Madrid, Síntesis, 1997.

José DOMÍNGUEZ CAPARRÓS

[1988], *Métrica y poética*, Madrid, UNED, 1988.

Umberto Eco

[1962], *Obra abierta*, Barcelona, Ariel, 1979.

[1985], *Dels miralls i altres assaigs*, Barcelona, Destino, 1987.

Gabriel FERRATER

[1981], «Sobre mètrica» (1971) dins *Sobre el llenguatge*, Barcelona, Quaderns Crema, 1981; pp. 77-86.

[1987], *Foix i el seu temps*, Barcelona, Quaderns Crema, 1987.

Ricardo GULLÓN

[1986], *Una poética para Antonio Machado*, Madrid, Espasa-Calpe, 1986.

Jordi JULIÀ

[1998], «Formar les paraules» dins *Al marge dels versos. Estudis sobre la forma i la percepció poètiques*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.

Luigi PAREYSON

[1954], *Estetica. Teoria della formatività*, Florència, Sansoni, 1974.

[1966], *Conversaciones de estética*, Madrid, Visor, 1987.

Barbara H. SMITH

[1968], *Poetic Closure. A Study of How Poems End*. Chicago, The Univ. Of Chicago Press, 1968.

Wladislaw TATARKIEWICZ

[1980], *Historia de seis ideas*, Madrid, Tecnos, 1996.

Tvestan TODOROV (ed.)

[1965], *Théorie de la littérature*, Paris, Seuil. 1965.

Paul VALÉRY

[1957], *Teoría poética y estética*, Madrid, Visor, 1990.

RETÒRICA

María José Vega

Cesc Esteve

I Introducció general: la construcció de la realitat.

ARS DIRECTRIX ARTIUM. LA RETÒRICA EN LA HISTORIA

II. *Ars directrix artium*. La història de la retòrica a Europa: retòrica i tradició literària. Aquest apartat vol presentar una visió panoràmica de la història de la retòrica europea des dels orígens (llegendaris i textuals) fins avui dia. Aquest estudi es fixarà especialment en alguns períodes, en els quals els canvis de la disciplina, o els paradigmes als quals aquesta respon, han estat més importants o persistents. Així mateix, revisarà les relacions entre retòrica i escriptura (literària, històrica i, en general, de la prosa d'art), i valorarà les relacions entre la retòrica i altres disciplines (en especial, les arts del *trivium*, la gramàtica i la dialèctica, però també la música i les arts imitatives). A partir del segle V, s'estudiarà també la tradició de la retòrica cristiana i de les *artes praedicandi* o *concionandi*, i la seva relació amb la retòrica civil i, a partir de la baixa Edat Mitjana, es revisarà la relació de la retòrica amb les arts epistologràfiques.

Aquest apartat pretén que l'estudiant es familiaritzi amb les obres i els autors més importants de la retòrica de la història cultural europea, que entengui la importància de la disciplina en tots els àmbits de la vida social (civil, política, religiosa) i en relació amb totes les formes d'escriptura i de intervenció pública, que pugui valorar la importància de les funcions suasòries en l'ordenació de la vida quotidiana i de les activitats socials, i que sigui capaç d'apreciar la centralitat de la disciplina al llarg de la història de la literatura europea.

1. La retòrica antiga: els sofistes, Plató, Aristòril. Retòrica i oratòria romana: els primers tractats; Ciceró; Quintilià. Retòrica civil i retòrica sagrada. La retòrica a l'Edat Mitjana. Retòrica i art de predicació. Retòrica i gramàtica. Retòrica i arts epistologràfiques. La

retòrica durant el Renaixement: la recuperació de la tradició retòrica. La redescoberta d'Hermògenes i de Demetri. La *retòrica restringida*. Retòrica i ramisme. La retòrica als segles XVIII i XIX: retòrica i Belles Lletres. La retòrica figural.

2. La retòrica avui. La neoretòrica. L'art de l'argumentació. Retòrica i estilística. Retòrica i semiòtica. La retòrica del silenci.

LA RETÒRICA COM A SISTEMA

- I. La descripció sistemàtica. L'ordre de la *tractatio*. *Natura, ars i exercitatio*. Aquest apartat s'ocuparà de l'estudi sistemàtic de la retòrica, especialment de la relació entre retòrica i escriptura literària en la tradició occidental llatina. Es vol que l'estudiant es familiaritzi amb les parts de la *tractatio* i amb la nomenclatura fonamental de la disciplina.
- II. L'estructuració del discurs. *Inventio* (argumentació; *topica*); *dispositio* (les parts del discurs); *elocutio* (*puritas, perspicuitas; ornatus*; l'ús de les figures); *compositio*; *memoria* i *actio*. Aquest apartat estudiarà totes les parts de la *tractatio*, sempre en relació amb l'escriptura literària. Se centrarà en l'estudi pràctic i en l'anàlisi de textos literaris.
- III. Els *progymnasmata*. La sèrie de *praexercitamina* i la seva importància literària. En aquest apartat s'estudiarà la part de la retòrica dirigida a l'*exercitatio*, en la qual s'han format molts dels escriptors, i a partir de la qual s'ordenava, en bona mesura, l'ensenyament escolar. S'estudiarà les sèries canòniques d'exercicis retòrics, sempre des del punt de vista de la influència en l'escriptura literària, a partir dels estudis sobre la *inventio* i l'*elocutio*. Per aquesta raó, es donarà especial importància a les pràctiques de l'assignatura.
- IV. L'art de la persuasió: retòrica i propaganda.

Bibliografía

- Aristòtil, *Retòrica*, Madrid, Alianza, 1998.
- Artaza, E., *El ars narrandi en el siglo XVI español: teoría y práctica*, Bilbao, Universidad de Deusto, 1989.
- Barthes, R., *Mitologías*, Mèxic, Siglo XXI, 1980.
- Curtius, E.R.(1948), *Literatura europea y edad media latina*, México, FCE, 1989.
- Corbett, E.P.J., *Classical Rhetoric for the Modern Student*, Oxford, Oxford UP, 1990³.
- Grupo μ, *Retórica general*, Barcelona, Paidós, 1970¹, 1987.
- Mortara Garavelli, B., *Manual de retórica*, Madrid, Cátedra, 1991.
- Lausberg, H., *Manual de Retórica Literaria*, 3 vols., Madrid, Gredos, 1983.
- Murphy, J.J., *Rhetoric in the Middle Ages: a history of rhetorical theory from Saint Augustine to the Renaissance*, Berkeley, University of California Press, 1974.
- Murphy, J.J., *Sinopsis histórica de la retórica clásica*, Madrid, Gredos, 1989.
- Kennedy, G.A., *Classical Rhetoric and Its Christian and Secular Tradition from Ancient to Modern Times*, Chapel Hill, University of North Carolina Press, 1980.
- Perelman, Ch. y Olbrechts-Tyteca, C., *Tratado de la argumentación*, Madrid, Gredos, 1958¹, 1989.
- Plantin, Ch., *La argumentación*, Barcelona, Ariel, 1996¹, 1998.
- Pratkanis, A., y Aronson, E., *La era de la propaganda. Uso y abuso de la persuasión*, Barcelona, Paidós, 1994.
- Yates, F. (1966), *El arte de la memoria*, Madrid, Taurus, 1974.

TEORIA DE LA CRÍTICA LITERÀRIA

Prof.: Enric Sullà

HORARI: 11,30-13 h. (dimarts i dijous)
2on semestre
6 crèdits

DESPATX: B11-234

HORARI DE VISITA: 10-11 h. (dimarts i dijous)
HORES CONCERTADES: 9-10 h i 15-16h. (dimarts i dijous)

OBJECTIUS

A. Objectius generals: 1) examinar l'estatut, característiques i funció de la Crítica Literària; 2) analitzar la pràctica sobretot periodística de la Crítica Literària; i 3) estimular la lectura reflexiva i conscient dels textos crítics i de creació (narrativa) i l'actitud crítica en general.

B. Objectius específics: 1) analitzar els trets bàsics d'un text crític i referir-los a l'obra literària; 2) descriure i comparar interpretacions i valoracions; i 3) planificar i escriure una ressenya o text crític.

CONTINGUT

1. La literatura com a sistema.- 2.- Què és i per què serveix la crítica literària. - 3. La crítica universitària i la crítica d'actualitat.- 4. La pluralitat a la crítica.- 5. Els processos de lectura.- 6. La descripció de les obres literàries.- 7. La interpretació.- 8. Els valors i la valoració. El debat sobre el cànon.

AVALUACIÓ

La qualificació final es basarà en: 1) una ressenya feta de manera individual d'entre 120 i 150 línies de 60 espais o una extensió equivalent, 2) un treball sobre un suplement de lletres d'un diari o una revista o sobre l'obra d'un crític i 3) una prova escrita que combinarà teoria i pràctica sobre un aspecte de la teoria

abordada a classe. També es tindran en compte les intervencions a classe.

La ressenya individual i el treball s'han de presentar obligatòriament en format DIN A4, mecanografiat o imprès, amb els fulls grapats i numerats, sense enquadernació (ni fulls accessoris), tan sols amb la indicació clara a la portada de la referència bibliogràfica completa del títol ressenyat o tema estudiat i del nom de l'autor/a.

BIBLIOGRAFIA

AA.DD

- 1973 "Encuesta", *Camp de l'Arpa*, 8 (nov.), 19.34.
- 1987 "La crítica literaria", *República de las Letras*, 17 (gener).
- 1990 "Crítica de la crítica", *ABC Literario* (14-07).
- 1995 "Hacia una nueva crítica", *Insula*, 587-588 (nov.-des.).
- 1996 "El papel de la crítica en la promoción de la lectura. ¿Juzgar, interpretar o presentar?", *Lateral*, 13 (gen.), pp. 8-9.
- 1998 "¿Por qué critican los críticos?", *ABC Cultural* (1-5).
- 1999 "Vigencia de la palabra crítica", *Ajoblanco*, 123 (nov.), pp. 45-51.
- 2001 "La crítica literaria criticada. Debate entre escritores, editores y críticos", *El Mundo. El Cultural* (10-01), pp. 3 i 14-17.
- 2001 *Críticas ejemplares*, ed. B. Baltasar, Palma de Mallorca, Bitzoc.
- 2002 "El mito de la crítica. Vicios y valores de una tarea cada vez más cuestionada", *El Mundo. El Cultural* (05-12), pp. 6-9.
- Auden, W. H.
- 1948 "Leer", a *La mano del teñidor*, tr. M. Lauer i A. Oquendo, Barcelona, Barral, 1974, pp. 9-18.
- Barthes, Roland
- 1963a "¿Qué es la crítica?", a Barthes 1964: 301-307.
- 1963b "Las dos críticas", a Barthes 1964: 293-299.
- 1964 *Ensayos críticos*, tr. C. Pujol, Barcelona, Seix Barral, 1967.
- Baerdsley, Monroe C. i Hospers, John
- 1976 *Estética*, tr. R. de la Calle, Madrid, Cátedra.
- Beck, M. *et alii* (eds.)
- 1976 *The analysis of hispanic texts*, Nova York, Bilingual Press.
- Beltrán Almería, Luis
- 2003 "La retórica del crítico lector. Notas sobre la crítica literaria en la prensa", a Ródenas 2003: 159-167.
- Bloom, Harold
- 1994 *El cànon occidental*, Barcelona, Columna, 1995. Trad. esp.: Barcelona, Anagrama, 1995.
- Bourdieu, Pierre

- 1968 "Elementos para una teoría sociológica de la percepción artística", a Silbermann 1968: 43-80 (tr. V. Guyot).
- 1992 *Las reglas del arte. Génesis y estructura del campo literario*, tr. Th. Kauf, Barcelona, Anagrama, 1995.
- Calvino, Italo
- 1979 *Si un nit d'hivern un viatger*, trad. M. Puig, Barcelona, Edicions 62 ("MOLU/SXX", 12), 1987, pp. 213-217.
- Casanova, Pascale
- 1999 *La República mundial de las Letras*, tr. J. Zulaika, Barcelona, Anagrama, 2001.
- Casas, Arturo
- 2004a "Lectura e acto crítico", a Casas 2004b: 39-77.
- Casas, Arturo (ed.)
- 2004b *Elementos de crítica literaria*, Vigo, Xerais.
- Dubois, Jacques
- 1983 *L'institution de la littérature*, Bruselas, Labor-Nathan.
- Eagleton, Terry
- 1984 *The function of criticism*, Londres, Verso. Trad. esp.: *La función de la crítica*, Barcelona, Paidós, 1999.
- Eliot, T. S.
- 1961 "Críticar al crítico", a *Críticar al crítico* [1965], tr. M. Rivas, Madrid, Alianza, 1967, pp. 9-30.
- Even-Zohar, Itamar
- 1979 "Polysystem theory", *Poetics Today*, 11: 1 (1990), pp. 9-26.
- 1990 "The «literary system»", *Poetics Today*, 11: 1 (1990), pp. 27-44. Cf. 1997.
- 1997 "Factores y dependencias en la cultura. Una revisión de la teoría de los polisistemas", a Iglesias 1999: 23-52. Una altra versió: "Factors i dependències en la cultura", *Els Marges*, 62 (des.), 41-48.
- Fuster, Joan
- 1956 "Crítica, crítics", a *Obres completes, II: Diari 1952/ 1960*, Barcelona, Edicions 62, 1969, pp. 208-218.
- García-Posada, Miguel
- 2001 *El vicio crítico*, Madrid, Espasa Calpe.
- Goytisolo, Juan
- 1976 "Escritores, críticos y gendarmes", a Beck 1976: 6-15.
- Habermas, Jürgen
- 1962 *Historia y crítica de la opinión pública*, tr. A. Doménech i R. Grasa, Barcelona, G. Gili, 1981.
- Hamm, Peter (ed.)
- 1968 *Crítica de la crítica*, tr. M. Faber-Kaiser, Barcelona, Barral, 1970.
- Hospers, John
- 1 "Fundamentos", a Beardsley i Hospers 1976: 95-175.
- Iglesias, Montserrat (ed.:9
- 1999 *Teoría de los polisistemas*, Madrid, Arco/Libros.
- Karbusicky, Vladimir
- 1968 "La interacción realidad-obra de arte-sociedad", a Silbermann 1968: 133-153 (tr. C. Altamirano).

- Kermode, Frank
 1979 "El control institucional de la interpretación", a Sullà 1998: 91-112.
- Moreno, Víctor
 1994 *De brumas y veras. La crítica literaria en los periódicos*, Pamplona, Pamiela.
- Oller, Dolors
 1 "Qui tem la crítica literària?", a *La construcció del sentit*, Barcelona, Empúries, 1986, pp. 103-107.
- Reyes, Alfonso
 1941 "Aristarco o anatomía de la crítica", a *La experiencia literaria* [1942], Mèxic, FCE, 1983, pp.92-104.
- Ródenas, Domingo (ed.)
 2003 *La crítica literaria en la prensa*, Madrid, Marenostrom.
- Sala, Jordi
 2000 *Literatura, crítica, interpretació*, Girona, Universitat de Girona.
- Salinas, Pedro
 1948 *El defensor*, Madrid, Alianza, 1967.
- Schmidt, Siegfried J.
 1980 *Fundamentos de la ciencia empírica de la literatura*, tr. F. Chico Rico, Madrid, Taurus, 1991.
- 1987 "Comprender textos-interpretar textos", *Estudios de Lingüística*, 4, pp. 9-32.
- Silbermann, Alphons (ed.)
 1968 *Sociología del arte*, Buenos Aires, Nueva Visión, 1971.
- Smith, Barbara H.
 1983 "Contingencies of value", *Critical Inquiry*, 10:1, pp. 1-35.
- Sontag, Susan
 1964 "Contra la interpretación", a *Contra la interpretación*, tr. J. González-Pueyo, Barcelona, Seix Barral, 1969, pp. 11-24. Reed.: Madrid, Visor, 1996.
- Steiner, George
 1965 "Para civilizar a nuestros caballeros", a Steiner 1984: 35-50.
- 1979 "Crítico/Lector", a Steiner 1984: 92-131.
- 1984 *Lecturas, obsesiones y otros ensayos*, tr. B. McShane i J. Alfaya, Madrid, Alianza Editorial, 1990.
- Sullà, Enric (ed.)
 1998 *El canon literario*, Madrid, Arco/Libros.
- Vallejo, Mary Luz
 1993 *La crítica literaria como género periodístico*, Pamplona, Eunsa.
- Valls, Fernando
 2003 "La crítica literaria: muchas preguntas y alguna respuesta", a *La realidad inventada*, Barcelona, Crítica, pp. 15-23.
- Villanueva, Darío
 1984 "Crítica literaria y literatura española del siglo XX", a *El polen de ideas*, Barcelona, PPU, 1991, pp. 163-174.

- 2004 "O estatuto actual da crítica literaria", a Casas 2004b: 17-38.
- Wellek, René
- 1974 "Poetics, interpretation, and criticism", a Wellek 1982: 33-47.
- 1976 "Criticism as evaluation", a Wellek 1982: 48-63.
- 1982 *The attack on literature*, Brighton, Harvester Press.
- Wellek, René & Warren, Austin
- 1949 *Teoría literaria*, tr. J. Mª Gimeno, . Madrid, Gredos, 1979.

ANTROPOLOGIA CULTURAL

(CODI: 28705)

PROFESSOR: PER DETERMINAR
HORARI: DIMARTS I DIJOUS, 11.30-13 H.
PRIMER SEMESTRE
6 CRÈDITS

DEPARTAMENT D'ANTROPOLOGIA SOCIAL I DE PREHISTÒRIA
TELÈFON: 93 581 34 58

PROGRAMA

L'objectiu d'aquesta introducció a l'antropologia cultural és posar els estudiants en contacte amb comportaments i creences diferents, amb alguns casos etnogràfics específics i temes estudiats, que no han estat tractats per d'altres disciplines de les ciències socials, com podrien ser l'estudi del parentiu, els sistemes de creences, les estratègies de subsistència i les formes d'organització política de les anomenades societats no-estats. Aquesta és una de les aportacions que ha fet l'antropologia a l'estudi de les cultures humanes, que ens ajuda a entendre i apropar-nos a realitats culturals poc conegudes, que podem considerar "llunyanes" i, a vegades, sorprenentment molt "properes".

El programa presentat segueix les línies generals del curs. En el seu moment indicaré les lectures de textos etnogràfics i bibliografia antropològica bàsica que tractin algun dels temes exposats a classe.

1. Introducció a l'antropologia cultural.

Objecte de l'antropologia: l'antropologia cultural com a explicació de problemes plantejats sobre la cultura humana. Concepte de cultura. Relativisme cultural i etnocentrisme. Interpretació i ciència. El discurs sobre l'anti-alteritat (racisme, xenofòbia, exclusió, marginació i desigualtat social) i la identitat ètnica. La tradició recreada: entre l'aculturació i la reformulació.

BEATTIE, J (1978). *Otras Culturas*. Fondo de Cultura Económica.
KAHN, JS (ed.) (1975). *El concepto de Cultura: Textos fundamentales*. Editorial Anagrama.
KAPLAN, D & MANNERS, RA (1979). *Introducción crítica a la antropología*. Nueva Imagen.
LLOBERA, JR (ed.) (1979). *La antropología como ciencia*. Editorial Anagrama.

2. Literatura oral i textos etnogràfics.

Entre la realitat i la ficció: literatura i antropologia un espai de confluència. Anàlisi de textos (selecció de narrativa i contes africans) i alguns aspectes centrals de la cultura, les seves representacions simbòliques i els seus significats.

CLIFFORD, J & MARCUS, GE (eds.) (1991 [1986]). *Retóricas de la Antropología*. Editorial Júcar.
GEERTZ, C (1989). *El antropólogo como autor*. Ediciones Paidós.
GRAU, J (2001). *Antropología social y audiovisuales. Aproximación al análisis de los documentos fílmicos como materiales docentes*. Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.

3. Sistemes de creences.

Varietats d'experiències religioses. Visió del món versus ciència. Els mites, les llegendes i els contes. Cultes i especialistes religiosos. Representacions del món i de la persona. El ritual i les representacions simbòliques.

ELIADE, M (1988 [1957]). *Lo sagrado y lo profano*. Editorial Labor.
EVANS-PRITCHARD, EE (1976 [1937]) *Brujería, magia y oráculos entre los azande*. Editorial Anagrama.
GLUCKMAN, M; DOUGLAS, M & HORTON, R (1991 [1977]). *Ciencia y brujería*. Editorial Anagrama.
LOWIE, RH (1983 [1952]). *Religiones primitivas*. Alianza Editorial.

MALLART, LL (comp.) (1993). *Ser hombre, ser alguien. Ritos e iniciaciones en el sur del Camerún*. Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.
TURNER, V (1990 [1967]). *La selva de los símbolos*. Siglo XXI Ediciones.

4. L'estudi del parentiu.

Organització de la reproducció i control de la sexualitat. Grups de parentiu i unitat domèstica. Descendència i filiació. Incest i exogàmia. El matrimoni. Preu de la núvia i l'aliança matrimonial. Formes de residència post-nupcial. El paper reproductiu. Concepcions embriològiques i concepte de persona.

RADCLIFFE-BROWN, AR & FORDE, D. (1982). *Sistemas africanos de parentesco y matrimonio*. Editorial Anagrama.

GONZALEZ ECHEVARRIA, A; SAN ROMAN, T; VALDES, R (1983). *Tres escritos introductorios al estudio del parentesco y una bibliografía general*. Publicacions d'Antropologia Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.

LEVI-STRAUSS, C; SPIRO, M & GOUGH, K (1974). *Polémica sobre el origen y la universalidad de la familia*. Editorial Anagrama.

5. Estratègies de subsistència. Economia en les societats no estatals.

El sistema productiu i l'obtenció dels recursos alimentaris dels caçadors-recol·lectors, dels agricultors i dels pastors nòmades. Organització del consum a petita escala. La producció domèstica i grups de parentiu. El sistema distributiu: reciprocitat i redistribució. La llei dels intercanvis.

GODELIER, M. (ed.) (1976). *Antropología y economía*. Editorial Anagrama.

LLOBERA, J.R. (ed.) (1979). *Antropología económica. Estudios etnográficos*. Editorial Anagrama.

MEILLASSOUX, C. (1987 [1975]). *Mujeres, graneros y capitales. Economía doméstica y capitalismo*. Siglo XXI Ediciones.

6. Formes d'organització política en les societats no estatals.

Autoritat i poder. El manteniment de l'ordre en les societats no estatals. Jerarquització i estratificació social. Categories d'edat, societats secretes i iniciàtiques. El control dels ancians. Noves formes de lluita contra la desigualtat social.

BALANDIER, G (1976). *Antropología política*. Ediciones Península.

BALANDIER, G (1994 [1992]). *El poder en escenas. De la representación del poder al poder de la representación*. Ediciones Paidós.

GLEDHILL, J (2000 [1999]). *El poder y sus disfraces*. Edicions Bellaterra.

LEWELLEN, TC (1994). *Introducción a la Antropología política*. Ediciones Bellaterra.

LLOBERA, JR (ed.) (1979). *Antropología política*. Editorial Anagrama.

AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació de l'assignatura consistirà en un treball final: ressenya d'un text etnogràfic o sobre un dels temes estudiats per a l'antropologia d'interès per a l'alumne/a.

A principis del curs es donarà un llistat de les etnografies recomanades i la bibliografia específica sobre els diferents temes antropològics escollits per fer el treball final; i es deixarà a disposició de l'alumne un dossier de lectures obligatòries.

Es valorarà també l'assistència a classe.

CRÍTICA LITERARIA DEL SIGLO XX

(CÓDIGO: 28706)

PROFESOR: ANTONIO PENEDO

HORARIO: MARTES Y JUEVES, 15-16.30 H.

SEGUNDO SEMESTRE

6 CRÉDITOS

1. OBJETIVOS

El curso está orientado hacia el conocimiento de las tendencias más relevantes que se han producido a lo largo del presente siglo en cuanto al estudio de la literatura. Se analizarán aquellos problemas que se han considerado más importantes para la comprensión de las obras literarias y las explicaciones que se han producido como soluciones. Dada la amplitud de escuelas, grupos o tendencias por examinar, el curso tendrá varios niveles de información: a) en aquellas corrientes que han tenido notoria resonancia se realizará un estudio detallado e individual; b) aquellas otras propuestas que puedan ser agrupadas en enunciados más generales se estudiarán en conjunto; c) por último, las tendencias que no se encargan específicamente del estudio literario sino que lo tratan como parte de un conjunto más amplio, las que tengan un enfoque muy específico o las que no se han considerado –por lo que fuere– como especialmente relevantes, sólo se mencionarán sin una especial dedicación. De esta manera se intentará compensar lo amplio del temario aliviándolo en lo posible, para un buen rendimiento del curso.

2. TEMARIO

Como se ha indicado, el tratamiento de los temas será deliberadamente desigual, aunque a continuación se especifiquen todos ellos como sucesivos epígrafes, agrupados en bloques que atienden a posibles semejanzas entre ellos.

I. LA PROPUESTA INMANENTE:

1. El Formalismo Ruso.
2. De la crítica anglosajona a la norteamericana: *New Criticism*.
3. La Estilística: Lingüística e idealismo.
4. El Estructuralismo Francés.
5. La Neorretórica.

II. LA AMPLIACIÓN HACIA LA HISTORIA Y EL CONTEXTO:

6. De Bajtin al Círculo Lingüístico de Praga: Mukařovský.
7. Semiótica de la cultura.
8. Generativismo y Teoría del Texto.
9. Pragmática de la literatura.

III. SOCIOLOGÍA Y SICOLOGÍA DE LA LITERATURA:

10. El marxismo en la teoría literaria.
11. La sociocrítica.
12. Sicoanálisis y literatura.
13. Las críticas temática, de la conciencia, arquetípica y existencialista.

IV. LA CRISIS DE LA LITERARIEDAD: POSESTRUCTURALISMO Y PLURALIDAD ACTUALES:

14. La Estética de la Recepción.
15. La crisis del estructuralismo y la deconstrucción.
16. Feminismos literarios.
17. El Nuevo Historicismo.

3. LECTURAS Y PRÁCTICAS

El curso no supone –como objetivo principal– un estudio directo de obras literarias sino de los criterios y perspectivas con que se afronta su análisis. (Las consideraciones de orden práctico, vinculadas a la aplicación de los modelos teóricos al análisis de textos literarios, son cometido de la asignatura "Crítica Literaria: Comentario de Textos".) Su enfoque claramente metodológico y especulativo pretende que el alumnado adquiera un metalenguaje crítico para que, manejándolo, reconozca y valore aquellos elementos que distinguen y caracterizan lo que se entiende por 'literatura'. En consecuencia, las lecturas que habrán de realizarse corresponderán a autores teóricos y críticos a partir de los cuales se intentará suscitar un debate en clase y un intercambio de opiniones.

La dinámica del curso consiste en la explicación de cada uno de los autores y autoras estudiados y, fundamentalmente, en el estudio de su pensamiento a partir de los dosieres de trabajo que se facilitarán sucesivamente y que se constituyen en el material docente y de evaluación de la asignatura.

4. EVALUACIÓN

Los textos teóricos y críticos seleccionados para explicar y comentar en clase son el material de estudio y calificación del curso. Habrá de realizarse un trabajo escrito sobre ellos, evidenciando su conocimiento y manejo y elaborando una reflexión de conjunto sobre los conceptos y explicaciones que proponen, a partir del enlace entre los mismos que se realizará en clase.

Para quienes no asistan a las clases con regularidad habrá de realizarse también un examen a fin de curso sobre las cuestiones fundamentales de la asignatura.

5. BIBLIOGRAFÍA

A principio de curso se facilitará el listado de dosieres de trabajo, su referencia bibliográfica y el resto de información de apoyo necesaria (manuales y obras de conjunto o textos complementarios).

CRÍTICA LITERARIA. COMENTARIO DE TEXTOS

1. Objetivos

Este curso pretende proporcionar modelos prácticos de aplicación de los métodos de análisis literario desarrollados por las diversas corrientes de la crítica literaria del siglo XX. Entendido como una continuación lógica de la asignatura *Métodos de la crítica literaria del siglo XX*, de carácter eminentemente teórico, el presente curso pretende ejemplificar, de forma detallada, tales métodos, profundizar en su proceso de aplicación al análisis y a la interpretación de textos literarios, es decir, mostrar cómo se llevan a cabo tales análisis, más que exponer o discutir sus fundamentos conceptuales.

2. Temas

1. Formalismo ruso
2. New Criticism
3. Mitocrítica
4. Estructuralismo
5. Estética de la recepción
6. Deconstrucción
7. Psicoanálisis
8. Marxismo
9. Feminismo
10. New Historicism
11. Estudios culturales

3. Lecturas obligatorias

Antología de textos (en fotocopias)

Herman Melville, *Billy Budd, marinero*. Recogido en el volumen: *Bartleby el escribiente. Benito Cereno. Billy Budd*, Ediciones Altaya, Madrid, 1996; también en *Bartleby el escribiente. Benito Cereno. Billy Budd*, Cátedra, Madrid, 1987; y en *Benito Cereno. Billy Budd*, Alianza, Madrid, 1986.

4. Criterios de evaluación

La evaluación se realizará mediante un trabajo a entregar a final de curso. El trabajo consistirá en la aplicación de una (o varias) corrientes críticas a la lectura e interpretación de un texto literario.

5. Bibliografía (sólo manuales generales)

- ANGENOT, M., J. Bessiére, D. Fokkema y E. Kushner (eds.), *Teoría literaria*, Siglo XXI, Madrid, 1993.
- AULLÓN DE HARO, P. (ed.), *Teoría de la crítica literaria*, Trotta, Madrid, 1994.
- BARRY, P., *Beginning Theory. An Introduction to Literary and Cultural Theory*, Manchester University Press, Manchester, 1995.
- CESERANI, R., *Introducción a los estudios literarios*, Crítica, Barcelona, 2004.
- CULLER, J., *La poética estructuralista*, Anagrama, Barcelona, 1978.
- DI GIROLAMO, C., «Tendències actuals de les teories de la literatura», *Els Marges*, 53 (1995), pp. 5-13.
- EAGLETON, Terry, «Com va començar la revolució de la crítica», *Faig*, 15 (1981), pp. 18-22.
- EAGLETON, Terry, *Una introducción a la teoría literaria*, F.C.E., Madrid, 1988.
- ELLIS, J. H., *La teoría de la crítica literaria*, Taurus, Madrid, 1985.
- FOKKEMA, Douwe W., y E. Ibsch, *Teorías de la literatura del siglo XX*, Cátedra, Madrid, 1981.
- GARRIDO GALLARDO, M.A., *Introducción a la teoría de la literatura*, SGEL, Madrid, 1975.
- GARRIDO GALLARDO, M.A. (ed.), *La crisis de la literariedad*, Taurus, Madrid, 1987.
- GÓMEZ REDONDO, F., *La crítica literaria del siglo XX*, Edaf, Madrid, 1996.
- HALL, V., *Breve historia de la crítica literaria*, FCE, México, 1980.
- JEFFERSON, Ann y David Robey (eds.), *Modern Literary Theory. A Comparative Introduction*, Batsford Academic and Education, Londres, 1982.
- JORDAN, B., «Un viaje por la teoría literaria», *Quimera*, 51 (1986), pp. 55-61.
- KRIEGER, M., *Teoría de la crítica*, Visor, Madrid, 1992.
- LLOVET, J. (ed.), *Teoría de la literatura*, Columna, Barcelona, 1996.
- POZUELO YVANCOS, J. M^a, *Del formalismo a la neorretórica*, Taurus, Madrid, 1988.
- POZUELO YVANCOS, J. M^a, *Teoría del lenguaje literario*, Cátedra, Madrid, 1988.
- RAVOUX RALLO, E., *Méthodes de critique littéraire*, Armand Colin, París, 1993.
- REYES, Graciela (ed.), *Teorías literarias en la actualidad*, El Arquero, Madrid, 1989.
- SELDEN, R., *La teoría literaria contemporánea*, Ariel, Barcelona, 1989².
- VILLANUEVA, D. (ed.), *Curso de teoría de la literatura*, Taurus, Madrid, 1994.
- VIÑAS PIQUER, D., *Historia de la crítica literaria*, Ariel, Barcelona, 2002.
- WAHNÓN, S., *Introducción a la historia de las teorías literarias*, Universidad de Granada, Granada, 1991.

WELLEK, R., *Historia de la crítica literaria*, Gredos, Madrid, 1969, 3 vols.

WELLEK, R., «Las principales corrientes de la crítica del siglo XX», en *Conceptos de crítica literaria*, Universidad de Venezuela, Caracas, 1968; también en catalán: «Els principals corrents de la crítica del segle XX», *Els Marges*, 2 (1974), pp. 9-26.

WELLEK, René y Austin Warren, *Teoría literaria*, Gredos, Madrid, 1966.

WILLIAMS, R., «El marxisme, el estructuralisme i l'anàlisi literària», *Els Marges*, 24 (1982), pp. 3-18.

ESTÈTICA

<i>Professor/a:</i>	Jessica Jaques/Gerard Vilar	<i>Curs acadèmic:</i>	2006-2007
<i>Cicle:</i>	Segon	<i>Curs:</i>	
<i>Quadrimestre:</i>	Primer	<i>Grup:</i>	1
<i>Crèdits:</i>	12	<i>Tipus:</i>	TR
<i>Àrea:</i>	Filosofia	<i>Horari:</i>	1r semestre: Dilluns i dimecres de 11:30-13:00
<i>Tutoria:</i>	1r semestre, dilluns de 9:00 a 10:00 2n semestre, dilluns de 15:30 a 16:30 hores		

CONTINGUT

El curs consisteix en una introducció de caràcter sistemàtic als principals problemes de l'estètica i la filosofia de l'art, alhora que persegueix oferir una visió clara de la història de la reflexió filosòfica sobre aquestes qüestions. L'assignatura dedica una atenció especial a les manifestacions artístiques de les arts visuals, el cinema i la música.

OBJECTIUS

El principal objectiu del curs és treballar el vocabulari amb què, no sols a la filosofia sino també a la vida quotidiana, ens referim als fenòmens estètics i artístics per tal de millorar el domini del lèxic, i de conèixer millor el significat dels mots i la força dels arguments en els discursos estètics.

TEMARI

1. Introducció: de l'origen del comportament estètic a l'estetització del món
2. Mímesis i representació
3. Expressió
4. Forma
5. L'experiència estètica
6. Definició i identificació de l'art.

TUTORIES INTEGRADES

Les sessions de tutories integrades estaran dedicades a la preparació i el seguiment del treball de curs en grups reduïts.

AVALUACIÓ

L'avaluació es farà mitjançant un examen al final de cada quadrimestre. La prova constarà d'un comentari de text i de dues preguntes sobre allò que s'hagi explicat durant els mesos respectius del curs. Per aprovar l'assignatura cal tenir aprovades les dues proves.

BIBLIOGRAFIA

Lectures obligatòries:

- Plató, *Banquet, República*, Llibre X
Aristòtil, *Poètica*
D. Hume, *La norma del gust*, Barcelona: Península.
I. Kant, *Crítica del Judici*, Primera Part
G.F.W. Hegel, *Lliçons d'estètica (Selecció)*, Barcelona: Ed. 62, 2001.
W. Benjamin, *L'obra d'art a l'època de la seva reproductibilitat tècnica*, Barcelona: Edicions 62.
M. Heidegger, *L'origen de l'obra d'art*
H.G. Gadamer, *La actualitat de lo bello*, Barcelona: Paidós, 1991.
A.C. Danto, *Después del fin del arte*, Barcelona: Paidós, 1998.
Y. Michaud, *El juicio estético*, Barcelona: Ideabooks, 2003.

Obres de consulta i instrumentals:

- V. Bozal (ed.), *Historia de las ideas estéticas y las teorías artísticas contemporáneas*, 2 vols., Madrid: Visor, 1996 (**Manual de consulta**).
N. Carroll, *Philosophy of Art*, Routledge, 1999
M. Kelly (ed.), *Oxford Encyclopedia of Aesthetics*, 1998
M. Jimenez, *¿Qué es la estética?*, Barcelona: Idea Books, 1999
J. Levinson, *Oxford Handbook of Aesthetics*, 2003
Tatarkiewicz, *Historia de seis ideas*, Barcelona, Taurus.
J.M. Valverde, *Breve historia y antología de la estética*, Barcelona: Ariel (**Lectura recomanada**).

TEMA I.

Introducció: de l'origen del comportament estètic a l'estetització del món

1. Presentació del curs
2. Comportament estètic: ornamentació, decoració, art, moda, publicitat
3. Estètica i erotisme: els plaers dels sentits
4. Estètica i religió: els plaers de la imaginació
5. Creativitat I: inspiració, artesanía, geni
6. Creativitat II: neurosi, esdevenir, reconcebir
7. Diferenciació i desdiferenciació d'esferes culturals i pràctiques
8. L'apoteosi de l'estètica

Bibliografia especial:

- G. Bataille, *El erotismo*, Barcelona: Tusquets, 1997;
- id., *Las lágrimas de Eros*, Barcelona: Tusquets, 1981.
- B.Gaut/P. Livingston (eds.), *The Creation of Art*, Cambridge U.P., 2003.
- Y. Michaud, *L'art à l'état gazeux. Essai sur le triomphe de l'esthétique*, París: Stock, 2003
- R. Otto, *Lo santo*, Madrid: Alianza, 2001.
- Symposion on The Historicity of Eye, *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 59:1 Winter 2001, pp. 1-44.
- Symposion on Aesthetics and Cognitive Sciences, *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 62:2 Spring 2004, pp. 89-222.
- G. Vilar, "La producción estética", en R. Xirau y D. Sobrevilla (eds.), *Estética*, Enciclopedia Iberoamericana de Filosofía, Madrid: Trotta/CSIC, 2003, pp.101-122.
- K. Wong, "La aparición de la mente moderna", *Investigación y ciencia/Scientific American*, agosto 2005, pp. 76-85.

TEMA 2.

Mímesis i representació

1. Llits: la mimesis platònica.
2. La mimesis aristotèlica: la representació d'allò versemblant.
3. La mimesis de idees: el neoplatonisme.
4. L'art com sensibilització d'idees: Kant i Hegel.
5. La pintura com a forma de coneixement
6. La literatura com a forma de coneixement
7. La mimesis musical
8. La mimesis utòpica.

Bibliografia especial:

Aristòtil, *Poètica*

V. Bozal, *Mímesis: Las imágenes y las cosas*, Madrid: Machado, 1987.

Diderot, *La paradoxa del comediant*

M. Foucault, *Esto no es una pipa. Ensayo sobre Magritte*, Barcelona: Anagrama, 1981.

E. Gombrich, *Arte e ilusión*, Barcelona: G. Gili, 1979.

N. Goodman, cap. I de *Los lenguajes del arte*, Barcelona: Seix Barral, 1976.

Lukács, *Estética*, 4 vols., Barcelona: Grijalbo, 1966.

Plató, *República*, Llibre X.

K. Walton, *Mimesis as Make-Believe*, Cambridge: Harvard U.P., 1990.

TEMA3.

Expressió

1. L'art com a expressió
2. Expressió com a síntoma
3. L'expressió com a símbol
4. L'expressió com a señal
5. Expressió, exemplificació i metàfora
6. Els expressionismes artístics
7. L'expressionisme musical
8. Autoexpressió en l'art contemporani

Bibliografia especial:

- T.W. Adorno, *Teoría estética*, Madrid: Akal, 2004.
- R.G. Collingwood, *Los principios del arte*, México: FCE,
- E. Gombrich, "Four Theories of Artistic Expression", a E. Gombrich
/J. Onions, *Sight and Insight*, Londres: Phaidon, 1994, pp. 141-
155.
- N. Goodman, cap. II de *Los lenguajes del arte*, Barcelona: Seix
Barral, 1976.
- L. Tolstoi, *¿Qué es el arte?*

TEMA 4.

Forma

1. El camp semàntic de la *forma* en el vocabulari estètic
 1. L'art com a conjunció de formes
 3. Forma com a correlació de "contingut"
 4. L'art com a forma simbòlica
 5. Lectura formalista i lectura idealista de la història de l'art
 6. El peculiar formalisme kantianà
 7. Formalisme i estetització del món
 8. Cap a un argumentari sobre la forma

Bibliografia especial

- BELL, C., *Art*. Londres, Chatto and Windus, 1914.
- FOCILLON, H., *Vie des formes*. Paris, Presses Universitaires de France, 1990 (1943)
- FRY, R., *Vision and design*. New York, Meridian, 1956.
- GREENBERG, C., *Arte y cultura*. BCN, Gustavo Gili, 1984ss.
- GHYKA, M. C., *El número de oro. Rotos y ritmos pitagóricos en el desarrollo de la civilización occidental*. " vols. Buenos Aires, Poseidón, 1968.
- GHYKA, M. C., *Estética de las proporciones en la naturaleza y en las artes*. Buenos Aires, Poseidon, 1977.
- HANSLICK, E., *On the Musically Beautiful*. Indianapolis, Indiana, Hackett, 1986.
- JAQUES, J., *La estética del románico y el gótico*. Madrid, Antonio Machado, 2003.
- PANOFSKY, E., *Idea. Contribución a la historia del arte*. Madrid, Cátedra, 1989 (1924).
- WÖLFFLIN, H., *Conceptos fundamentales de la historia del arte*. Madrid, Espasa. 1985.

TEMA 5.

1. El camp semàntic de l'experiència estètica
2. L'experiència estètica i el segle de l'experiència (XVIII)
3. Tesis historicistes de l'experiència estètica. El relativisme.
4. Tesis transcendentalistes de l'experiència estètica. L'universalisme.
5. L'experiència estètica i el coneixement
6. L'experiència estètica i l'experiència moral
7. La intersubjectivitat de l'experiència estètica
8. L'estetització del món

De caràcter general sobre l'experiència estètica

Carroll, Noël, "Four Concepts of Aesthetic Experience", *Beyond Aesthetics. Philosophical Essays*, Cambridge U.P., 2001, pp. 41-62.

Carroll, Noël, "Aesthetic Experience Revisited", *British Journal of Aesthetics*, 42 (2002): 145-168.

Jauss, H. R., *Pequeña apología de la experiencia estética*. BCN, Paidós, 2001.

Korsmeyer, Carolyn, *Making Sense of Taste*, Cornell U.P., Ithaca y Londres, 1999.

Küpper, Joachim y Menke, Christoph (eds.), *Dimensionen ästhetische Erfahrung*, Suhrkamp, Frankfurt, 2003.

Michaud, Yves, *L'art à l'état gazeux. Essai sur le triomphe de l'esthétique*, Stock, París, 2003.

Molinuevo, José Luis, *La experiencia estética moderna*, Editorial Síntesis, Madrid, 1998.

Symposium on The Historicity of Eye, *Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 59:1 Winter 2001, pp. 1-44.

Vilar, Gerard, *El desorden estético*, Barcelona: Ideabooks, 2000.

---, "La comunicació en l'art contemporani", *Anàlisi* 29 (2002), pp.159-173.

---, *Las razones del arte*, Machado, Madrid, 2005.

Sobre la pragmàtica de la comunicació artística

Azúa, Félix de, *Cortocircuitos: imágenes mudas*, Abada, Madrid, 2004.

Bourriaud, N., *Esthétique relationnelle*, Les Presses du Réel, París, 1998.

Danto, Arthur (2003), *El abuso de la belleza*. Barcelona, Paidós, 2005.

Duvenage, Peter, *Habermas and Aesthetics: The Limits of Communicative Action*, Polity Press, Londres, 2003.

Hernández Iglesias, Manuel, *El tercer dogma. Interpretación, metáfora e inconmensurabilidad*, Machado, Madrid, 2003.

R. Rochlitz, *L'art au banc d'essai. Esthétique et critique*, Gallimard, Paris, 1998.

Walton, Kendall, *Mimesis as Make-Believe: On the Foundations of the Representational Arts*, Harvard U.P., 1990.

TEMA VI.

Definició i identificació de l'art

1. Art i narrativa
2. Definicions tradicionals I: antiga, medieval
3. Definicions tradicionals II: moderna i contemporània
4. Posicions contràries a la definició: neowittgensteinians.
5. La teoria institucional de l'art
6. La necessitat de la filosofia de l'art. Hegel i Danto. El tòpic de la mort de l'art
7. El món de l'art com un món de raons
8. Art i autenticitat. Pluralisme artístic i la república de les arts.

Bibliografia especial:

- A.C. Danto, *Después del fin del arte*, Barcelona: Paidós, 1999.
- G. Dickie, "The Institutional Theory of Art", a N. Carroll (ed.), *Theories of Art Today*, Madison: University of Wisconsin Press, 2000, pp. 93-108.
- N. Goodman, "Arte y autenticidad", cap. III de *Los lenguajes del arte*, Barcelona: Seix Barral, 1976.
- P.O. Kristeller, "The Modern System of Arts", a *Renaissance Thought and The Arts*, Princeton University Press, 1990, pp. 163-227.
- A. Neill/A. Ridley, *Arguing about Art. Contemporary Philosophical Debates*, Londres/NY: Routledge, 2002.
- L. Nochlin, *Women, Art and Power*, NY: Harper, 1988.
- L. Shiner, *La invención del arte*, Barcelona: Paidós, 2004.

GRANS AUTORS DE LA LITERATURA ALEMANYA DELS SEGLES XIX I XX

(CODI: 28709)

PROFESSORA : ANNA ROSSELL
HORARI: DIMARTS I DIJOUS, 10-11.30 H.
SEGON SEMESTRE
6 CRÈDITS

ATENCIÓ ALS ALUMNES: DESPATX B 11-126
DEPARTAMENT DE FILOLOGIA ANGLESA I GERMANÍSTICA

CONTINGUT

Es tracta en aquesta ocasió d'un seminari monogràfic sobre teatre en llengua alemanya del segle XX. Tractarem textos d'autors consagrats, des del naturalisme fins els anys 70 del s. XX, que formen part del cànon del teatre del món cultural occidental, com ara: Gerhart Hauptmann, Georg Büchner, Frank Wedekind, Bertolt Brecht, Friedrich Dürrenmatt, Peter Weiss, Thomas Bernhard, Elfriede Jelinek....

Observació important: Les lectures i les classes seran en català i en castellà. No calen coneixements de la llengua alemanya. La llengua de comunicació del curs serà també el català i el castellà. L'assistència regular a classe és obligatòria.

OBJECTIUS

Un dels objectius bàsics que el curs persegueix és desenvolupar la capacitat de lectura sensible, la capacitat crítica, argumentativa i de relació d'idees dins del grup, a partir de l'experiència lectora individual de cadascun dels integrants del curs. Abans de començar la lectura de les obres, hom donarà, si cal, una relació de temes que podran servir de guia per a la reflexió-discussió conjunta a la classe.

Un altre dels objectius del curs està relacionat amb el sistema d'avaluació a través de recensions: Amb la pràctica del tipus de text "recensió literària" hom pretén sensibilitzar lingüísticament l'alumne tant en la vessant lectora com en la creadora d'un text de crítica literària, alhora que l'exercici serveix a la preparació de l'estudiant per a la pràctica professional literària del món cultural i editorial.

TEMARI-LECTURES

Gerhart Hauptmann, *Els Teixidors*
Georg Büchner, *Woyzeck*
Frank Wedekind, *El despertar de la primavera*
Bertolt Brecht, *Galileo Galilei*
Friedrich Dürrenmatt, *Els Físics*
Peter Weiss, *Instrucció de Sumari / Marat Sade*

(Algunes de les lectures poden canviar)

SISTEMA D' AVALUACIÓ

L'avaluació del curs es basarà en la qualitat de les **recensions** de les obres que haurem tractat (un breu comentari crític de l'obra, en el cas de novel·les o obres de teatre). Les recensions s'hauran de presentar després d'haver reflexionat conjuntament sobre les obres concretes del programa i d'haver-les discutit a classe. Cada recensió haurà de tenir una extensió de dues a tres pàgines aproximadament. Hom obtindrà una nota mitja de totes les recensions.

La primera recensió serà corregida exhaustivament i retornada a cada estudiant amb els corresponents comentaris per escrit (quan a la forma i quan al contingut). Caldrà, a més, una cita amb la profesora per aclarir les correccions i els comentaris personalment (tutoria). Només aquesta recensió es podrà repetir.

Eventualment l'alumne haurà de fer una exposició oral a classe sobre un article de crítica literària. Aquesta exposició obtindrà una nota i podrà substituir una recensió.

La nota global del curs serà la nota mitja de les recensions.

En el cas que la nota global donés suspès, l'estudiant, si ho creu oportú, podrà fer valer les recensions aprovades per a la segona convocatòria (és a dir, només caldrà repetir les recensions suspeses).

L assistència regular a classe és obligatoria i condició per a l'avaluació a través de les recensions. És una assignatura fonamentalment presencial.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Per a les lectures específiques de les obres i de la crítica, hom lliurarà el programa específic corresponent al principi del semestre (podeu demanar-lo als professors una mica abans de començar el curs a les hores d'atenció al públic, al seu despatx).

Com a lectura introductòria general recomano:

- 1) Mary Fulbrook, *Historia de Alemania*, Cambridge University Press, Cambridge, 1995.
- 2) Karl August Horst, *Caracteres y tendencias de la literatura alemana en el siglo XX*, Nymphenaburger Verlagshandlung, München, 1964.
- 3) Hans Mayer, *La literatura alemana desde Thomas Mann*, trad. Pilar Lorenzo, Alianza, Madrid, 1970.
- 4) Ladislao Mittner, *Storia della letteratura tedesca*, Einaudi, Torino, 1984.
- 5) Antonio Ramos-Oliveira, *Historia social y política de Alemania*, 2 vol., Fondo de Cultura Económica, México, 1973 (Vol.1: pp.163-341; Vol.2.: pp.7-180)
- 6) Ferran Gallego, *De Múnich a Auschwitz. Una historia del nazismo, 1919-1945*, Plaza Janés, Barcelona, 2001.
- 7) Isabel Hernández González / Manuel Maldonado Alemán, *Literatura alemana: época y movimientos desde los orígenes hasta nuestros días*, Alianza, 2003.
- 8) Regula Rohland de Langbehn / Miguel Vedda, *La teoría del drama en Alemania (1730-1850)*, Gredos, 2004.
- 9) Hans Gerd Roetzer / Marisa Siguán Boehmer, *Historia de la literatura alemana*, Ariel,

HISTORIA DE LAS TEORÍAS LITERARIAS

(CÓDIGO 28710)

PROFESORES:

GONZALO PONTÓN (PRIMER SEMESTRE)

NEUS ROTGER (SEGUNDO SEMESTRE)

HORARIO: LUNES Y MIÉRCOLES, 8.30-10 H.

ASIGNATURA ANUAL

9 CRÉDITOS

gonzalo.ponton@uab.es

Despacho B11-228

93 5811621

OBJETIVOS

El curso supone un recorrido por la historia del pensamiento literario y la crítica en Occidente, desde la Grecia clásica hasta el positivismo y la crítica impresionista de la segunda mitad del siglo XIX. La asignatura combina la presentación de contenidos teóricos (sobre etapas, autores y conceptos) con la práctica de lectura y comentario de los principales textos (íntegros o fragmentarios) de la crítica literaria antigua, medieval y moderna.

PROGRAMA

I. LA POÉTICA DE LA ANTIGÜEDAD CLÁSICA

Introducción: literatura y educación. Primeras especulaciones. El pensamiento de Platón acerca de la literatura. La *Poética* de Aristóteles. Las fuentes de lo sublime. La teoría literaria en Roma. Retórica ciceroniana. Tópica horaciana. Los *progymnasmata*

II. TEORÍAS POÉTICAS MEDIEVALES

El pensamiento literario en el marco de la cultura medieval. El lugar de la literatura en el sistema educativo. Aportaciones de la Patrística y otros transmisores de la cultura clásica. Una cultura del comentario: hermenéutica, alegoría, tipología. Sobre el estilo. *Artes poetricae*. Teoría de los géneros. Casos concretos: Dante, Petrarca, Boccaccio. Perspectivas hispánicas (siglo XV).

III. LA POÉTICA CLASICISTA: SIGLOS XVI Y XVII

Principales líneas de interés. Los comentarios a la *Poética* de Aristóteles. Criterios de valor y reglas constructivas. Géneros literarios. Polémicas literarias. Antiguos y modernos. Perspectivas hispánicas.

IV. TEORÍAS NEOCLÁSICAS: SIGLO XVIII

El concepto de gusto y la crítica literaria: Addison y Johnson. En torno a lo sublime y la imaginación creadora: Hume y Burke. La literatura frente a las artes plásticas: Lessing. El concepto de genio: Diderot. La emancipación del arte: Kant.

V. LA POÉTICA ROMÁNTICA

Lo ingenuo y sentimental: Schiller. El historicismo de Friedrich Schlegel. Los géneros literarios: Hegel. Sencillez y subjetivismo: Wordsworth. El principio de unidad orgánica: Coleridge. Otras voces del romanticismo inglés: Keats y Shelley. Lo grotesco: Hugo. Crítica romántica del medio siglo: Carlyle, Ruskin.

VI. TENDENCIAS DE LA CRÍTICA EN LA SEGUNDA MITAD DEL SIGLO XIX

La crítica profesional y el lugar del crítico: Sainte-Beuve, Arnold. Historicismo positivista: Taine, Brunetière, Lanson. Crítica impresionista: Pater, Lemaître, France. Creadores y críticos: Poe, Baudelaire, Wilde, Tolstoi, Proust.

DESARROLLO DEL CURSO Y CRITERIOS DE EVALUACIÓN

La calificación depende del resultado obtenido en los exámenes, que constan de una parte teórica, destinada a poner de manifiesto la asimilación de los contenidos históricos básicos de la asignatura, y de una parte práctica, en la que deben acreditarse el conocimiento y la comprensión de los textos comentados. Los materiales de lectura obligatoria se irán indicando en cada caso y se pondrán a disposición de los estudiantes con la antelación suficiente. Es obligatoria la presentación de un trabajo de curso, cuyas características concretas deberán acordarse entre alumno y profesor, aunque consistirá siempre en la profundización en alguno de los puntos del programa.

BIBLIOGRAFÍA GENERAL

La presente lista contiene las referencias fundamentales para una panorámica general sobre la historia de la crítica literaria desde la antigüedad hasta 1900. Las bibliografías específicas para cada tema, corriente o autor se consignarán a lo largo del curso.

- Abrams, M.H. (1953), *El espejo y la lámpara. Teoría romántica y tradición crítica*, Barral Editores, Barcelona, 1975.
- Angebot, M., J. Bessière, D. Fokkema y E. Kushner (dirs.) (1989), *Teoría literaria*, Siglo XXI, Madrid, 1994.
- Asensi, M., *Historia de la teoría de la literatura (desde los inicios hasta el siglo XIX)*, Tirant lo Blanch, Valencia, 1998.
- Blamires, H., *A History of Literary Criticism*, MacMillan, Londres, 1991.
- Bobes, C., et al., *Historia de la teoría literaria. I: La antigüedad grecolatina*, Gredos, Madrid, 1995.
- , et al., *Historia de la teoría literaria. II: Transmisores. Edad Media. Poéticas clasicistas*, Gredos, Madrid, 1998.
- Eagleton, T., *La función de la crítica*, Paidós, Barcelona, 1999.
- Hall, V., *Breve historia de la crítica literaria*, FCE, México, 1982.
- Marino, A., *The Biography of the 'Idea of Literature'. From Antiquity to the Baroque*, State University of New York Press, Nueva York, 1996.
- Nisbet, H.B., y C. Rawson (eds.), *The Cambridge History of Literary Criticism*, Cambridge University Press, Cambridge, 1989-, 9 vols.
- Pulido Tirado, G., *El pensamiento literario: introducción teórica e histórica*, Universidad de Jaén, Jaén, 1995.
- Richter, D.H. (ed.), *The Critical Tradition. Classic Texts and Contemporary Trends*, Bedford Books, Boston, 1998.
- Rivas Hernández, A., *De la poética a la teoría de la literatura (una introducción)*, Ediciones Universidad de Salamanca, 2005.
- Szondi, P. (1974), *Poética y filosofía de la historia*, Visor, Madrid, 1992.
- Viñas, D., *Historia de la crítica literaria*, Ariel, Barcelona, 2002.
- Wahnón Bensusan, S., *Introducción a la historia de la teorías literarias*, Universidad de Granada, Granada, 1991.
- Wellek, R., (1955-1986), *Historia de la crítica moderna (1750-1950)*, Gredos, Madrid, 1959-1988, 6 vols.
- Wimsatt, W.K., y C. Brooks, *Literary Criticism: A Short History*, Knopf, Nueva York, 1957.

LITERATURA COMPARADA I ESTUDIS CULTURALS

PROFESSOR: ENRIC SULLÀ

HORARI: 13-14,30 H. (dimarts i dijous)
2on semestre
6 crèdits

DESPATX: B11-234
HORES DE VISITA: 10-11 h. (dimarts i dijous)
HORES CONCERTADES: 9-10 i 15-16 h. (dimarts i dijous)

OBJECTIUS

L'objectiu del curs és l'estudi de la cultura, no solament com a concepte, sinó en les seves manifestacions més diverses, particularment la cultura de masses. Aquest objectiu general es completa amb objectius més particulars, com ara l'examen dels mètodes disponibles per a l'estudi no solament de la cultura en un sentit general sinó dels textos (en un sentit molt ampli) que la configuren i, en particular, de la lectura orientada en un sentit ideològic, és a dir, la lectura que busca d'identificar els termes en què ha estat representada la realitat.

TEMES

I. Teoria: 1. La cultura: què és?, quines funcions i característiques té?, quins tipus de cultura hi ha? Els nivells de cultura: la cultura de masses i la indústria cultural.- II. Els estudis culturals: precedents, mètodes i objectius. Breu història. Del marxisme al pragmatisme. Les aportacions més significatives.- III. El debat sobre el cànon literari. - IV. Pràctica: Anàlisi de textos culturals: literatura culta o de consum (paraliteratura o subliteratura: ciència ficció, espasa i bruixeria, policíaca, sentimental, etc.), cinema, música pop i rock, teatre, còmics, televisió (sèries i programes específics), propaganda comercial, etc.

AVALUACIÓ

A més de les intervencions a classe, el curs serà avaluat sobre la base de les qualificacions obtingudes en un mínim de dos treballs escrits: 1) un treball teòric basat en la relació entre el llibre de G. Steiner *In Bluebeard's castle* i com a mínim un altre dels llibres enumerats a la llista de "Lectures/2"; i 2) un treball de tipus pràctic, el tema del qual ha de ser necessàriament comunicat al professor i aprovat per aquest, que consistirà en l'anàlisi d'una obra (novel·la, pel·lícula o algun altre text de cultura) o d'un tema o d'un problema. D'una extensió d'entre 10 i 15 pàgines (exclosa la bibliografia, si n'hi ha), els treballs s'han de presentar en fulls DIN A4, sense enquadernar, només grapats a dalt a l'esquerre i amb una portada amb el títol i el nom de l'autor/a, sense fulls en blanc a la fi.

LECTURES

Es facilitarà un recull o més d'un de textos en fotocòpia que contindrà la major part dels articles o capítols enumerats a "Lectures/1". S'entén que els llibres que hi consten seran estudiats en la seva totalitat. A més d'aquests articles, com a lectures d'iniciació són recomanables els llibres de Mattelart i Neveu 2003 i de Sardar i Van Loon 1997. Cal dir que no s'han repetit a la bibliografia general els títols enumerats a Lectures 1 i 2 amb l'excepció d'alguna obra col·lectiva.

Quant a les lectures o al corpus objecte d'estudi, les propostes es presentaran i s'acordaran a la classe.

BIBLIOGRAFIA

1. Lectures / 1

- Adorno, Theodor W. i Horkheimer, Mark
1944 "La industria cultural", a *Bell et alii* 1992: 177-230.
- Althusser, Louis
1970 "Ideología y Aparatos Ideológicos de Estado (Notas para una investigación)", a *Escritos (1968-1970)*, tr. A. Roies, Barcelona, Laia, 1975, pp. 107-172.
- Barthes, Roland
1957 "Le mythe, aujourd'hui", a *Mythologies*, París, Seuil, 1970, pp. 191-247. Trad. esp.: *Mitologías*, Mèxic, Siglo XXI, 1988.
- Benjamin, Walter (1936), "La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica", a *Discursos interrumpidos I*, tr. J. Aguirre, Madrid, Taurus, 1973, pp. 15-57.
- Bourdieu, Pierre
1992 *Las reglas del arte*, tr. Th. Kauf, Barcelona, Anagrama, 1995.
1994 "Espacio social y espacio simbólico" i "Para una ciencia de las obras", a *Razones prácticas*, tr. Th. Kauf, Barcelona, Anagrama, 1997, pp. 11-26 i 53-73..
2003 "Sociología de la percepción estética", "El mercado de los bienes simbólicos" i "Consumo cultural", a *Creencia artística y bienes simbólicos*, tr. A. Gutiérrez, Córdoba i Buenos Aires, Aurelia Rivera, pp. 65-84, 84-154 i 229-237.
- Eco, Umberto
1965 "Introducción" i "Alto, medio, bajo", a *Apocalípticos e integrados ante la cultura de masas*, tr. A. Boglar, Barcelona, Lumen, 1975, pp. 11-36 i 37-78.
- Gramsci, Antonio
1966 *Cultura i literatura*, ed. i tr. J. Solé Tura, Barcelona, Edicions 62, 1966.
1970 *Antología*, ed. M. Sacristán, Madrid, Siglo XXI, 1974.
- Hall, Stuart
1980a "Cultural studies and the Centre: some problematics and problems", a *Hall et alii* 1980: 15-47.
1980c "Cultural studies: two paradigms", a Storey 1996a: 31-48. Trad. esp.: "Estudios culturales: Dos paradigmas", a http://www.nombrefalso.com.ar/materias/apuntes/html/hall_2.html (07-02-06).
- Hoggart, Richard
1970 "Los estudios culturales contemporáneos: literatura y sociedad", a Bradbury i Palmer 1970: 187-205.
- Jordan, Barry
1986 "Textos, contextos y procesos sociales", *Estudios semióticos*, 9, pp. 37-58.
- Marx, Karl i Engels, Friedrich
1972 *Textos sobre la producción artística*, ed. V. Bozal, Madrid, Comunicación [A. Corazón].
- Mcdonald, Dwight
1960 "Masscult y midcult", a *Bell et alii* 1992: 59-140.
- Shils, Edward

1960 "La sociedad de masas y su cultura", a Bell *et alii* 1992: 141-178.
Williams, Raymond

2. Lectures / 2

Eliot, T. S.

1948 *Notes towards the definition of culture*, Londres, Faber & Faber, 1979. Trad. esp.: *Notas para una definición de la cultura*, Barcelona, Bruguera, 1974 (reeditions posteriors).

Freud, Sigmund

1930 *El malestar en la cultura*, tr. R. Rey, Madrid, Alianza, 1975, pp. 7-88 i 230-238 (notes).

McLuhan, Marshall

1969 *La galàxia Gutenberg*, tr. F. Parcerisas, Barcelona, Edicions 62, 1973. Trad. esp.

Snow, Charles P.

1959 *Les dues cultures i la revolució científica*, tr. i epíleg de J. Solé Tura, Barcelona, Edicions 62, 1965.

Steiner, George

1971 *In Bluebeard's castle: Some notes towards the redefinition of culture*, Londres, Faber & Faber. Tr.: *En el castillo de Barba Azul. Aproximación a un nuevo concepto de cultura*, Barcelona, Gedisa, 1991.

3. Bibliografía general

Ariño, Antonio

1997 *Sociología de la cultura. La constitución simbólica de la sociedad*, Barcelona, Ariel.

Barker, Chris

2004 *The Sage dictionary of cultural studies*, Londres, Sage.

Barker, Martin i Beezer, Anne (eds.)

1992 *Introducción a los estudios culturales*, tr. H. Borrat, Barcelona, Bosch, 1994.

Bell, Daniel *et alii*

1992 *Industria cultural y sociedad de masas*, [tr. E. Guasta], Caracas, Monte Avila.

Bradbury, Malcom i Palmer, David (eds.)

1970 *Crítica contemporánea*, tr. M. de la Escalera, Madrid, Cátedra, 1974.

Brunori, Vittorio

1978 *Sueños y mitos de la literatura de masas*, tr. J. Giner, Barcelona, G. Gili, 1980.

CCCS [Centre for Contemporary Cultural Studies]

1978 *On ideology*, Londres, Hutchinson.

Couégnas, Daniel

1992 *Introduction à la paralittérature*, París, Seuil.

During, Simon (ed.)

1999 *The cultural studies reader*, Londres, Routledge, 2000 (1ª ed.: 1993).

Eagleton, Terry

1991 *Ideología. Una introducción*, tr. J. Vigil, Barcelona, Paidós, 1997.

2000 *The idea of culture*, Oxford, Blackwell. Tr.: *La idea de cultura*, tr. R. J. del Castillo, Barcelona, Paidós, 2001.

Geertz, Clifford

1973 *La interpretación de las culturas*, tr. A. L. Bixio, Barcelona, Gedisa, 2000.

Grossberg, Lawrence; Nelson, Cary; Treichler, Paula (eds.)

1992 *Cultural studies*, Londres, Routledge.

Hall, Stuart

1973 "Encoding/decoding", a Hall *et alii* 1980: 128-138.

1978 "The hinterland of science: Ideology and the «sociology of knowledge»", a CCCS 1978: 9-32.

1980b "Introduction to Media Studies in the Centre", a Hall *et alii* 1980: 117-121.

- 1992a "Cultural studies and its theoretical legacies", a Grossberg *et alii* 1992: 276-286 (i discussió, 286-294); també a Hall 1996a: 262-275, i During 1999a: 98-109.
- 1992b "Race, culture and communication: looking backward and forward at cultural studies", a Storey 1996: 336-343.
- 1996a *Critical dialogues in cultural studies*, ed. D. Morley i K.-H. Chen, Londres, Routledge.
- 1996b "Introducción: ¿quién necesita identidad?", a Hall i du Gay 1996: 13-39.
- Hall, Stuart i du Gay, Paul (eds.)
1996 *Cuestiones de identidad cultural*, tr. H. Pons, Buenos Aires, Amorrortu, 2003.
- Hall, Stuart; Hobson, Dorothy; Lowe, Andrew; Willis, Paul (eds.)
1980 *Culture, media, language*, Londres, Hutchinson
- Hoggart, Richard
1957 *The uses of literacy*, Harmondsworth, Penguin, 1971.
- 1970 *Speaking to each other, 2: About literature*, Harmondsworth, Penguin, 1973.
- Johnson, Richard
1983 "What is cultural studies anyway?", a Storey 1996a: 75-114.
- Maqueda, Eugenio
2003 "Introducción al pensamiento de Stuart Hall", a Pulido 2003b: 53-72.
- Mattelart, Armand i Neveu, Erik
2003 *Introducción a los estudios culturales*, tr. G. Multigner, Barcelona, Paidós, 2004.
- Payne, Michael (ed.)
1996 *Diccionario de teoría crítica y estudios culturales*, tr. P. Willson, Barcelona, Paidós, 2002.
- Pulido Tirado, Genara
2003a "Cuando la cultura popular tomó la calle y la academia. Sobre el lugar cambiante de los Estudios Culturales", a Pulido 2003b: 109-135.
- Pulido Tirado, Genara
2003b *Estudios Culturales*, Jaén, Universidad de Jaén.
- Reynoso, Carlos
2000 *Apogeo y decadencia de los estudios culturales. Una visión antropológica*, Barcelona, Paidós.
- Sardar, Ziuaddin i Van Loon, Boris
1997 *Estudios culturales para todos*, tr. T. Fernández Aúz i B. Eguibar, Barcelona, Paidós, 2005.
- Storey, John (ed.)
1996a *What is cultural studies? A reader*, Londres, Arnold.
- Turner, Graeme
1990 *British Cultural Studies: An introduction*, Nova York-Londres, Routledge, 1992.
- Williams, Raymond
1958 *Culture and society: 1780-1950*, Harmondsworth, Penguin, 1968. Tr. cat.: *Cultura i societat (1780-1950)*, tr. J. Cabanes, Barcelona, Laia, 1974. Tr. esp.: *Cultura y sociedad*, Buenos Aires, Nueva Visión, 2001.
- 1976 *Keywords: A vocabulary of culture and society*, Fontana, 1980. Tr. esp.: *Palabras clave. Un vocabulario de la cultura y la sociedad*, tr. H. Pons, Buenos Aires, Nueva Visión, 2000.
- 1977 *Marxism and literature*, Oxford, Oxford UP. Tr. esp.: *Marxismo y literatura*, Barcelona, Península, 1980.
- 1981 *Culture*, Londres, Fontana. Tr. esp.: *Sociología de la cultura*, Barcelona, Paidós, 1993.
- Wolff, Janet
1993 *La producción social del arte*, tr. I. Balsinde, Madrid, Istmo, 1997 (1ª ed. original: 1981).
- Women's Group & Centre for Contemporary Cultural Studies
1978 *Women take issue*, Londres, Hutchinson.

TRADICIÓN LITERARIA OCCIDENTAL II

1. Objetivos

El curso es una aproximación al debate en torno a las nociones de modernidad y posmodernidad literarias. Los textos elegidos para caracterizar esta reflexión ocupan un lugar eminente en el canon actual, han sido analizados desde metodologías diversas y han tolerado algunas de las más célebres realizaciones prácticas de la crítica literaria. El objetivo de la asignatura es que las lecturas seleccionadas constituyan el punto de partida de un discurso crítico sobre la tradición que dichas obras (y su respuesta crítica) han contribuido a definir.

2. Temas

1. Modernidad y Posmodernidad. Historia y sentido de dos conceptos
2. Charles Baudelaire, *Les fleurs du mal*
[trad. esp.: *Las flores del mal*, trad. Luis Martínez de Merlo, Cátedra, Madrid, 1991]
3. Lewis Carroll, *Trough the Looking Glass and What Alice Found There*
[trad. esp.: *Alicia a través del espejo*, trad. Jaime de Ojeda, Alianza, Madrid, 2002]
4. Joseph Conrad, *Heart of Darkness*
[trad. esp.: *El corazón de las tinieblas*, trad. Araceli García Ríos, Alianza, Madrid, 1999]
5. James Joyce, *Dubliners*
[trad. esp.: *Dublinese*, trad. Guillermo Cabrera Infante, Alianza, Madrid, 2001]
6. William Faulkner, *Absalom, Absalom!*
[trad. esp.: *iAbsalón, Absalón!*, trad. Beatriz Florencia Nelson, Alianza, Madrid, 2001]
7. Jorge Luis Borges, *Ficciones*
[edición actual: Alianza Editorial, Madrid, 2002]

3. Lecturas obligatorias

Las lecturas obligatorias son, evidentemente, las indicadas en el temario del curso. Las ediciones propuestas son las que yo emplearé en clase (el alumno, si lo desea, puede leerlas en el idioma original o en traducción catalana).

4. Criterios de evaluación

La evaluación se realizará mediante un trabajo a entregar a final de curso. Dado que la asignatura ha sido pensada como un seminario de discusión en torno a la teoría y los textos (antes de cada tema se entregará un guión de lectura y una bibliografía esencial sobre cada obra), la participación de los alumnos se considera imprescindible. Cabe la posibilidad de realizar exposiciones voluntarias.

5. Bibliografía

La presente lista contiene las referencias bibliográficas fundamentales para el marco teórico de la asignatura (definición y estudio de la modernidad y la postmodernidad). La bibliografía específica para cada autor y obra se consignará durante el curso.

Barth, John, «Literatura postmoderna», *Quimera*, 46/47 (1984-1985), pp. 13-21.

Calinescu, Matei, *Cinco caras de la modernidad*, Tecnos, Madrid, 1991.

Calvino, Italo, *Seis propuestas para el próximo milenio*, Ediciones Siruela, Madrid, 1989.

Foster, Hal (ed.), *La posmodernidad*, Kairós, Barcelona, 1985.

Habermas, Jürgen, *El discurso filosófico de la modernidad*, Taurus, Madrid, 1989.

Jameson, Fredric, *Teoría de la postmodernidad*, Trotta, Madrid, 1996.

Jauss, Hans-Robert, «Italo Calvino: *Si una noche de invierno un viajero*. Informe sobre una estética postmoderna», en *Las transformaciones de lo moderno*, Visor, Madrid, 1995, pp. 223-251.

Lyon, David, *Postmodernidad*, Alianza Editorial, Madrid, 1996.

Lyotard, Jean-François, *La condición postmoderna*, Cátedra, Madrid, 1986.

Lyotard, Jean-François, «Reescribir la modernidad», *Revista de Occidente*, 66 (noviembre de 1986), pp. 23-33.

Marchán Fiz, Simón, «*Le bateau ivre*: para una genealogía de la sensibilidad postmoderna», *Revista de Occidente*, 42 (noviembre de 1984), pp. 7-28.

Navajas, Gonzalo, «Retórica de la novela postmoderna española», en *Teoría y práctica de la novela española posmoderna*, Edicions del Mall, Barcelona, 1987, pp. 13-40.

Navajas, Gonzalo, *Más allá de la posmodernidad*, EUB, Barcelona, 1996.

Pardo, José Luis, «Filosofía y clausura de la modernidad», *Revista de Occidente*, 66 (noviembre de 1986), pp. 35-47.

Perloff, Marjorie, «Modernist Studies», en S. Greenblatt-G. Gunn, *Redrawing the Boundaries*, Modern Language Association, Nueva York, 1992, pp. 154-178.

Picó, Josep (comp.), *Modernidad y postmodernidad*, Alianza Editorial, Madrid, 1988.

Rowe, John Carlos, «Postmodernist Studies», en S. Greenblatt-G. Gunn, *Redrawing the Boundaries*, Modern Language Association, Nueva York, 1992, pp. 179-208.

Santiáñez, Nil, *Investigaciones literarias. Modernidad, historia de la literatura y modernismo*, Crítica, Barcelona, 2002.

Vattimo, Gianni, et al., *En torno a la posmodernidad*, Anthropos, Barcelona, 1990.

Wellmer, Albrecht, *Sobre la dialéctica de modernidad y postmodernidad*, Visor, Madrid, 1993.

LITERATURA COMPARADA: ÚLTIMES TENDÈNCIES

(CODI: 28713)

PROFESSORA: MERI TORRAS
HORARI: DIMARTS I DIJOUS, 13-14.30 H.
SEGON SEMESTRE
6 CRÈDITS

Meri.Torras@uab.es
Despatx B11-230
Tel. 935812340

CONTINGUT:

Familiarització amb els darrers plantejaments de la disciplina comparatista (anys 80 fins a l'actualitat). Coneixement, reflexió i ús dels conceptes i els mètodes de la literatura comparada més recent. Anàlisi de textos, qüestions i problemes propis dels estudis literaris comparatistes des d'un enfocament cultural.

Observació: No és imprescindible però sí recomanable que l'alumne/a hagi cursat alguna "Introducció a la Literatura Comparada", els "Mètodes de la Literatura Comparada" o assignatures afins.

OBJECTIUS:

La finalitat de l'assignatura és donar a conèixer a l'estudiant els mètodes i les pràctiques del comparatisme recent. L'estudiant:

- ha de conèixer quines han estat les relacions del comparatisme amb la teoria de la literatura i amb d'altres disciplines, especialment des del canvi de paradigma en els estudis literaris, a partir dels 80s;
- ha de saber quins són els plantejaments de les noves tendències comparatistes, ha de poder explicar què aporten respecte dels antics paradigmes i, finalment, ha d'aprendre a aplicar profitosament els seus principis i mètodes en l'anàlisi cultural de textos d'ordre divers.

TEMARI:

1

NOVES TENDÈNCIES DEL COMPARATISME: EL CANVI DE PARADIGMA DELS ESTUDIS LITERARIS

La relació de la literatura comparada i la teoria de la literatura. El canvi de paradigma dels anys 80 en els estudis literaris. La comparabilitat. Els instruments del comparatisme i els seus conceptes claus: intertextualitat, interpretació i valor. L'impacte de les teories de la recepció a les relacions literàries. Els llegats postestructuralistes, marxistes i feministes. Les veus subalternes. Multiplicació i eixamplament dels espais de frontera. La diversificació (dispersió?) de la literatura comparada. Interdisciplinarietat o crítica de les disciplines?

2

EL COMPARATISME I EL LLEGAT POSTESTRUCTURALISTA

Llenguatge, discurs, poder. La pantextualitat deconstruccionista. El panòptic foucaultia. Les institucions. Aliances amb la filosofia i l'antropologia.

3

EL COMPARATISME I ELS ESTUDIS DE/SOBRE LA TRADUCCIÓ

La traducció com a fenomen intertextual. La tirania de l'original. La necessitat indefugible de la reescriptura. Apropiacions degudes: traducció i canon; traducció i història literària nacional. El protagonisme dels estudis de/sobre la traducció en el comparatisme recent.

4

EL COMPARATISME I ELS ESTUDIS POSTCOLONIALS

L'eurocentrisme dels models tradicionals de comparatisme. Relacions occident/orient. Imperialisme, llengua i literatura. La marca cultural en els mètodes i els instruments d'anàlisi literària. Identitat nacional i literatura comparada. Perills de mitificació precolonial. Multiculturalisme, mestissatge i hibridisme.

5

EL COMPARATISME I ELS ESTUDIS DE GÈNERE, ÈTNIA I SEXUALITAT.

La crítica de la diferència. La centralitat i la perifèria. Al voltant d'una diferència. Creació, representació i rentabilitat de l'estereotipus. Dinàmiques dins/fora. La irreductibilitat de la diferència. Reivindicacions del prefix RE-. Essencialismes estratègics. Veus subalternes. El perill de la institucionalització.

6

EL COMPARATISME I ELS ESTUDIS CULTURALS

La literatura i les altres arts des del comparatisme. Els estudis de cinema i el comparatisme. La cultura popular.

AVALUACIÓ:

L'estudiant:

- Haurà de presentar al llarg del curs *obligatòriament* dues lectures a classe (el temps de l'exposició ha de tenir entre 20 i 30 minuts) i guiar-ne el debat posterior. Aquest treball es farà en grup i suposa, junt amb les intervencions a l'aula, un 50% de la nota final. Les exposicions *no* poden recuperar-se a través de l'exàmen escrit.
- Al final de cada tema o bloc temàtic —i seguint el calendari marcat per la professora— haurà de lliurar una ressenya crítica referint-se, completant, desenvolupant o incidint en un o varis dels aspectes apareguts a les lectures o a les discussions suscitées a l'aula. Aquest conjunt de ressenyes crítiques (o diari de curs) constitueix un sistema d'avaluació continuada que val el 50% restant de la nota final. Els estudiants que no el compleixin seguint les directrius i les dates assenyalades hauràn de passar a fer, per tal de cobrir aquest 50% de la nota, un examen final.

BIBLIOGRAFIA:

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Anthropos [monográfico: Teoría de la literatura y literatura comparada. Actualidad de la expresión literaria], 196 (2002).

Bassnett, Susan. *Comparative Literature. A Critical Introduction*. Oxford: Blackwell, 1993.

Bernheimer, Charles. *Comparative Literature in the Age of Multiculturalism*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1995.

Bhabha, Homi K. *El lugar de la cultura*. Traducción de César Aira. Buenos Aires: Manantial, 2003.

Brunel, Pierre y Yves Chevrel. *Précis de Littérature Comparée*. Paris: Puf, 1989.

Carbonell, Neus y Meri Torras (eds.) *Feminismos literarios*. Madrid: Arco Libros, 1999.

Clüver, Claus. "The Difference of Eight Decades: World Literature and the Demise of National Literatures". *Yearbook of Comparative and general Literature* 35 (1986): 14-24.

Derrida, Jacques. *Universidad sin condición*. Trad. Cristina de Peretti y Paco Vidarte. Madrid: Trotta, 2002.

- Derrida, Jacques. *La diseminación*. Trad. José Martín Arancibia. Madrid: Fundamentos, 1997.
- Fokkema, Douve W. "La literatura comparada i el nou paradigma", trad. Enric Bou, *Els Marges* 40 (1989): 5-18.
- Foucault, Michel. *Vigilar y castigar*. Traducción de Aurelio Grazón del Camino. Madrid-México: Siglo XXI, 2000.
- Godzich, Wlad. *Teoría literaria y crítica de la cultura*. Traducción de Josep-Vicent Gavaldà. Madrid-Valencia: Frónesis-Cátedra-Universitat de Valencia, 1998.
- Gnisci, Armando (ed.). *Introduzione alla letteratura comparata*. Milano: Mondadori, 1999. [traducció castellana de Luigi Giuliani. Barcelona: Crítica, 2002]
- Marino, Adrian. *Comparatisme et théorie de la littérature*. Paris: Puf, 1988.
- Remak, Henry H. H. "Comparative Literature. Its definition and Function". *Comparative Literature: Method and Perspective*. Ed. Newton P. Stalknecht. Carbondale: Southern Illinois Press, 1971: 1-57.
- Romero López, Dolores (ed.). *Orientaciones en literatura comparada*. Madrid: Arco libros, 1998.
- Said, Edward. *Cultura e Imperialismo*. Traducción de Nora Catelli. Barcelona: Anagrama, 1996.
- Spivak, Gayatri Ch. *Death of a discipline*. New York: Columbia UP, 2003.
- Torras, Meri (ed.) Número monográfico "Cuerpos. Géneros. Tecnologías" en *Lectora. Revista de mujeres y textualidad*, 10 (2004).
- Vega, María José y Carbonell, Neus (eds.). *La literatura comparada: principios y métodos*. Madrid: Gredos, 1998.
- Vega, María José. *Imperios de papel. Introducción a la crítica postcolonial*. Barcelona: Crítica, 2003.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA DE CADA TEMA:

Es precisarà al llarg del curs i es facilitaran dossiers amb les lectures obligatòries.

LITERATURA I ARTS

ASSIGNATURA: **LITERATURA I ARTS**

PROFESSOR: Jordi Julià

HORARI: DI-Dc, de 13 a 14,30h

1. OBJECTIUS

Des del punt de vista de la literatura comparada, aquest curs pretén estudiar l'evolució històrica que ha tingut l'estudi de la literatura en relació amb les altres arts, no només des del punt de vista teòric sinó també pràctic. És per això que en una primera part de l'assignatura es vol oferir un repàs de com des de les diferents èpoques i estètiques (des del món clàssic fins a la contemporaneïtat) s'han relacionat els diferents gèneres literaris amb alguna o algunes arts concretes, i com s'han concebut i teoritzat aquests contactes. Una segona part del curs vol proporcionar a l'alumnat un instrumental conceptual i terminològic per tal que pugui explicar des d'un àmbit metodològic les diferents relacions que es puguin establir entre els diferents objectes d'estudi. Finalment, la tercera part de l'assignatura es centrarà en l'estudi comparatiu de la literatura amb les diferents arts, tot adaptant-se a l'especificitat de cadascuna de les diferents arts: pintura, música, escultura, arquitectura, cinema, etc. No cal dir que, tot i ser una assignatura que parteix des d'un punt de vista teòric, ja sigui en aquells temes històrics o metodològics, com a l'hora de formular terminològicament diferents tipus de relacions interartístiques, el discurs docent es basarà en profusió d'exemples literaris i artístics, i en els textos que els mateixos autors han creat per explicar les seves produccions. Per tal de seguir còmodament i efectivament l'assignatura s'elaborarà un dossier de curs on hi haurà la major part de les lectures obligatòries, així com els principals exemples literaris i artístics que seran comentats a classe.

2. TEMES

1. Evolució històrica de les relacions interartístiques
 - 1.1. Del món clàssic al romanticisme
 - 1.2. Iconologia i comparatisme contemporani
2. Termes i conceptes clau per a l'estudi interartístic
3. Literatura i arts
 - 3.1. Literatura i pintura
 - 3.2. Literatura i arts tridimensionals: escultura i arquitectura
 - 3.3. Literatura i música
 - 3.4. Literatura i cinema

3. AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es resoldrà mitjançant la realització d'un examen final que valdrà el 70% de la nota, i un treball obligatori que comptarà un 30%.

4. BIBLIOGRAFIA

La bibliografia serà lliurada oportunament al començament del curs, mentre que la bibliografia més específica serà recomanada al llarg de l'assignatura o suggerida per a la realització dels treballs i monografies.

PRINCIPIS I MÈTODES DE LA LITERATURA COMPARADA

María José Vega
Cesc Esteve

1. INTRODUCCIÓ GENERAL

- 1.1. Introducció general. El *mètode* comparatista i la delimitació disciplinària dels àmbits del comparatisme. La literatura comparada, les filologies nacionals i la teoria literària.
- 1.2. Conceptualització i terminologia de la literatura comparada. La redefinició de les relacions: de la influència a la intertextualitat; de la fortuna a la recepció; de la comparació a l'estudi de les correlacions. Les correlacions i les sèries.
- 1.3. El llegat metodològic del comparatisme. La comparació de grecs i llatins. L'ascens de les llengües vernacles. La Il·lustració i la institucionalització del comparatisme.

2. ELS MÈTODES DE LA LITERATURA COMPARADA ACTUAL

- 2.1. La literatura comparada entre els segles XIX y XX. La reflexió metodològica de J. Texte, B. Croce, J. Baldensperger.
- 2.2. L'herència metodològica de l'estudi de la literatura oral de Krahn a Propp.
- 2.3. Els protocols comparatistes de Van Tieghem. L'anàlisi de nivells en la literatura comparada actual. La disciplina dels temes. El llegat de Van Tieghem.
- 2.4. Els estudis sobre tradició literària. Literatura comparada i història de les mentalitats. Els estudis de tòpica.
- 2.5. La reacció contra el positivisme. La idea del "nou paradigma" en el comparatisme a partir de la dècada dels seixanta.
- 2.6. La literatura comparada contemporània: la política cultural de la diferència; el postcolonialisme.
- 2.7. Literatura comparada i nous corrents de la teoria literària: crítica feminista, *New Historicism*.
- 2.8. L'estudi comparatista de les traduccions.
- 2.9. Literatura comparada i noves tecnologies: la teoria de la literatura hipertextual.
- 2.10. La comparació entre la literatura i les arts.

Aquest programa comprèn els continguts teòrics de l'assignatura i es complementarà amb un conjunt de pràctiques que s'especificaran el primer dia de classe. A principi de curs es posarà a disposició dels alumnes un dossier de textos teòrics de lectura obligatòria. L'avaluació de l'assignatura es farà mitjançant un examen sobre el contingut teòric i les lectures del dossier, la presentació d'una pràctica en grup i la participació activa a les classes. Hi ha la possibilitat de presentar un treball opcional per qui vulgui pujar nota. Els mecanismes concrets d'avaluació s'exposaran a l'aula el primer dia de classe.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

BIBLIOGRAFIES

- Baldensperger, F. et al., *Bibliography of Comparative Literature*, New York, 1960.
 Betz, L. P., *La littérature comparée. Essai bibliographique* [1904], rpt. New York, 1968.
 Dyserinck, H. & Fischer, M. S., *Internationale Bibliographie zur Geschichte und Theorie der Komparatistik*, Stuttgart, 1985.
 Neumann, A. R., *A Bibliography of the Relations of Literature and the Other Arts*, New York, 1968.
 Sobre les bibliografies *on-line* es donarà una llista específica.

MANUALS

- Bassnett, S., *Comparative Literature. A Critical Introduction*, Oxford, 1993.
 Brunel, P. & Chevrel, Y., eds., *Précis de littérature comparée*, Paris, 1989.
 Etiemble, R., *Comparaison n'est pas raison. La crise de la littérature comparée*, Paris, 1963.
 - - - - - *Essais de littérature (vraiment) générale*, Paris, 1975.
 Gnisci, Armando, ed., *Introduzione alla letteratura comparata*, Milano, 1999. [trad. cast. *Introducción a la literatura comparada*, Barcelona, Crítica, 2002.]
 Guillén, C., *Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada*, Barcelona, 1985.
 Jucquois, G., ed., *Le comparatisme: Généalogie d'une méthode*, n^o especial de *Bibliothèque des Cahiers de l'Institut Linguistique de Louvain*, 47 (1989).
 - - - - - *La méthode comparative dans les sciences de l'homme*, n^o especial de *Bibliothèque des Cahiers de l'Institut Linguistique de Louvain*, 48 (1989).
 Jucquois, G., & Swiggers, P., eds., *Le comparatisme devant le miroir*, n^o especial de *Bibliothèque des Cahiers de l'Institut Linguistique de Louvain*, 51 (1991).
 Marino, A., *Comparatisme et théorie de la littérature*, Paris, 1988.
 Miner, E., *Comparative Poetics. An Intercultural Essay on Theories of Literature*, Princeton, 1990.
 Schmeling, M., ed., *Teoría y praxis de la literatura comparada*, Barcelona, 1984.
 Schulz, H.-J., & Rhein, P. H., eds., *Comparative Literature. The Early Years*, Chapel Hill, 1973. [Antología]
 Stallknecht, N. P. & Frenz, H., eds., *Comparative literature: Method and Perspective*, Carbondale, 1971.
 Vega, M.J. & Carbonell, N., *La literatura comparada: principios y métodos*, Madrid, Gredos, 1998.
 Weisstein, U., *Introducción a la literatura comparada*, Barcelona, 1975.
 Zima, Peter, *Komparatistik*, München, 1998.

LITERATURA COMPARADA I TEORIA DE LA LITERATURA

- Balakian, Anna, "Literary Theory and Comparative Literature", en Mario Valdés, ed., *Toward a Theory of Comparative Literature*, New York - Bern - Frankfurt a. M. - Paris, 1990, 17-24.

- Behler, Ernst, "The New Hermeneutics and Comparative Literature", *Neohelicon*, X.2 (1983) 25-46.
- Bleicher, Thomas, "Allgemeine und vergleichende Literaturwissenschaft: Grundlegung und Modell", *Neohelicon*, VI.2 (1978) 83-126.
- Block, Haskell M., "The Use and Abuse of Literary Theory", en Mario Valdés, ed., *Toward a Theory of Comparative Literature*, New York - Bern - Frankfurt a. M. - Paris, 1990, 25-32.
- Chevrel, Y., "De l'influence à la réception critique" en *La recherche en littérature comparée en France. Aspects et problèmes*, Paris, 1983, 89-107.
- "Théories de la réception: perspectives comparatistes", *Degrés*, 39-40 (1984) j-j15.
- "Les études de réception", en Pierre Brunel & Yves Chevrel, eds., *Précis de littérature comparée*, Paris, 1989, 177-213.
- Granger, Gilles G., "Pour une épistémologie comparative", en *Le comparatisme devant le miroir*, Bibliothèque des Cahiers de l'Institut de Linguistique de Louvain, Louvain-la-Neuve, 1991, 42-44.
- Hankiss, J., "Théorie de la littérature et littérature comparée", *Proceedings of the 11th Congress of the ICLA, Chapel Hill*, 1959, I, 98-112.
- Holquist, James M., "Neotextualism: an Anti-Humanist Threat to Comparative Literature", *Neohelicon*, X.2 (1983) 47-62.
- Jucquois, G. & Swiggers, P., "Comparatisme: contours d'une visée", en *Le comparatisme devant le miroir*, Bibliothèque des Cahiers de l'Institut de Linguistique de Louvain, Louvain-la-Neuve, 1991, 15-18.
- Laurette, Pierre, "La Littérature Comparée et ses fantômes théoriques. Réflexions métathéoriques", *Neohelicon*, XIII.2 (1986) 15-44.
- Literary Communication and Reception. Communication littéraire et réception*, Z. Konstantinovic, M. Naumann & H.-R. Jauß, eds., *Proceedings of the IXth Congress of the ICLA / Actes du IXe. Congrès de l'AILC*, Innsbruck, 1980.
- Malcuzyński, M. - Pierrette, "Théorie et littérature comparée: l'instance dialogisée de la pratique littéraire", *Neohelicon*, XIII.2 (1986) 207-216.
- Marino, Adrian, *Comparatisme et théorie de la littérature*, Paris, 1988.
- Nyíró, Lajos, "Les niveaux logiques des recherches de littérature comparée", *Neohelicon*, XIII.2 (1986) 159-176.
- Paolucci, Anne, "Multi-Comparative Literary Perspectives", en A. Paolucci ed., *Comparative Literary Theory: New Perspectives, Review of National Literatures*, 15 (1989) 1-29.
- Rinner, Fridun, "Y-a-t-il une théorie propre à la littérature comparée?", en Mario Valdés, ed., *Toward a Theory of Comparative Literature*, New York - Bern - Frankfurt a. M. - Paris, 1990, 173-180.
- Ruprecht, Hans-George, "Littérature comparée et rationalité théorique", *Neohelicon*, XIII.2 (1986) 193-206.
- Söter, Istvan, "On the Comparative Method", *Neohelicon*, II / 1-2 (1974) 9-30.
- Vajda, György M., "Phenomenology and Comparative Literature", *Neohelicon*, X.2 (1983) 133-146.
- Valdés, Mario, "Relational Literary Theory and Comparative Literary History", *Neohelicon*, XIII.2 (1986) 45-60.

ESTUDIS

- Balota, N., "Préliminaires théoriques à la stylistique comparée", *Proceedings of the VIIIth Congress of the ICLA*, Stuttgart, 1980, II, 879-882.
- Bremond, C., "Concept et thème", *Poétique*, 64 (1985) 415-424.
- Calin, V., "A Stylistic Approach to Comparative Literature", *Synthesis*, 1 (1974) 45-49.
- Curtius, E. R., *Literatura europea y edad media latina*, México, 1981.
- Fokkema, D. W., "Method and Program of Comparative Literature", *Synthesis*, 1 (1974) 48-62.
- Genette, G., *Palimpsestos* [1962], Madrid, 1989.
- Greenblatt, S., *Shakespearean Negotiations*, Oxford, 1990, 66-92.
- *Learning to Curse*, London, 1990.
- Jost, F., "Evaluation esthétique et génologie", *Neohelicon*, 1 (1973) 1/2, 66-79.
- Kibédi-Varga, A., "Pour une histoire intertextuelle de la littérature", *Degrés*, 39-40 (1984) g-g10.
- Littérature générale et histoire des idées*. Actes du I. Congrès de la SFLGC, Paris, 1957.
- Loliée, F., *A Short History of Comparative Literature from the Earliest Times to the Present Day* [1903], Washington, 1970.
- Les modèles classiques dans les littératures*, Konstantinovic, Z. & Rinner, F., eds., Innsbruck, 1979.
- Marino, A. "Repenser la littérature comparée", *Synthesis*, 7 (1980) 9-38.
- Orientations, recherches et méthodes en littérature générale et comparée*. Actes du XVIe. Congrès de la SFLGC, s.l., 1984.
- Remak, H., "Comparative Literature at the Crossroads: Diagnostics, Therapy and Prognosis", *Yearbook of Comparative and General Literature*, 9 (1960) 1-28.
- "The Impact of Nationalism and Cosmopolitanism on Comparative Literature from the 1880's to the Post World War II Period", *Proceedings of the IVth Congress of the ICLA*, Paris, 1966, I, 390-398.
- "Comparative Literature: Its Definition and Function", en N. P. Stallknecht & H. Frenz, eds., *Comparative Literature. Method and Perspective*, Carbondale, 1971, 3-37.
- "The Future of Comparative Literature", *Proceedings of the VIIIth Congress of the ICLA*, Stuttgart, 1980, II, 429-437.
- "The Future of Comparative Literature", *Proceedings of the VIIIth Congress of the ICLA. Actes du VIIIe. Congrès de l'AILC*, Stuttgart, 1980, II, 429-437.
- "Remarks", *Neohelicon*, X.2 (1983) 81-88.
- "Comparative Criticism: Cultural & Historical Roots in the Theoretical Forest", *Neohelicon*, XVII.1 (1990) 161-199.
- Remak, H., & Riesz, J., et al., eds., *Sensus Communis. Contemporary Trends in Comparative Literature. La situation actuelle en littérature comparée*, Tübingen, 1986.
- Rimmon-Kenan, S., "Qu'est-ce qu'un thème?", *Poétique*, 64 (1985) 397-406.
- Roddier, H., "Principes d'une histoire comparée des littératures", *Revue de littérature comparée*, 39 (1965) 178-225.
- Szabolsci, M., "La renaissance des méthodes historiques et la littérature comparée", *Proceedings of the VIIIth Congress of the ICLA*, Stuttgart, 1980, II, 469-477.
- Thompson, S., *Motif-Index of Folk-Literature* [1932-36], Bloomington, 1989.
- Trousseau, R., *Un problème de littérature comparée: les études de thèmes. Essai de méthodologie*, Paris, 1965.
- Variations sur le thème*, n° especial de *Communications*, 47 (1988)

Wellek, R., "The Crisis of Comparative Literature", en *Concepts of Criticism*, New Haven & London, 1965, 282 ss.

----- "The Name and Nature of Comparative Literature" y "Comparative Literature Today", en *Discriminations*, New Haven & London, 1970, 1-54.

TEORIA DE LA CRÍTICA LITERÀRIA

Prof.: Enric Sullà

HORARI: 11,30-13 h. (dimarts i dijous)
2on semestre
6 crèdits

DESPATX: B11-234

HORARI DE VISITA: 10-11 h. (dimarts i dijous)
HORES CONCERTADES: 9-10 h i 15-16h. (dimarts i dijous)

OBJECTIUS

A. Objectius generals: 1) examinar l'estatut, característiques i funció de la Crítica Literària; 2) analitzar la pràctica sobretot periodística de la Crítica Literària; i 3) estimular la lectura reflexiva i conscient dels textos crítics i de creació (narrativa) i l'actitud crítica en general.

B. Objectius específics: 1) analitzar els trets bàsics d'un text crític i referir-los a l'obra literària; 2) descriure i comparar interpretacions i valoracions; i 3) planificar i escriure una ressenya o text crític.

CONTINGUT

1. La literatura com a sistema.- 2.- Què és i per què serveix la crítica literària. - 3. La crítica universitària i la crítica d'actualitat.- 4. La pluralitat a la crítica.- 5. Els processos de lectura.- 6. La descripció de les obres literàries.- 7. La interpretació.- 8. Els valors i la valoració. El debat sobre el cànon.

AVALUACIÓ

La qualificació final es basarà en: 1) una ressenya feta de manera individual d'entre 120 i 150 línies de 60 espais o una extensió equivalent, 2) un treball sobre un suplement de lletres d'un diari o una revista o sobre l'obra d'un crític i 3) una prova escrita que combinarà teoria i pràctica sobre un aspecte de la teoria abordada a classe. També es tindran en compte les intervencions a classe.

La ressenya individual i el treball s'han de presentar **obligatòriament** en format DIN A4, mecanografiat o imprès, amb els fulls grapats i numerats, sense enquadernació (ni fulls accessoris), tan sols amb la indicació clara a la portada de la referència bibliogràfica completa del títol ressenyat o tema estudiat i del nom de l'autor/a.

BIBLIOGRAFIA

AA.DD

- 1973 "Encuesta", *Camp de l'Arpa*, 8 (nov.), 19.34.
- 1987 "La crítica literaria", *República de las Letras*, 17 (gener).
- 1990 "Crítica de la crítica", *ABC Literario* (14-07).
- 1995 "Hacia una nueva crítica", *Insula*, 587-588 (nov.-des.).
- 1996 "El papel de la crítica en la promoción de la lectura. ¿Juzgar, interpretar o presentar?", *Lateral*, 13 (gen.), pp. 8-9.
- 1998 "¿Por qué critican los críticos?", *ABC Cultural* (1-5).
- 1999 "Vigencia de la palabra crítica", *Ajoblanco*, 123 (nov.), pp. 45-51.
- 2001 "La crítica literaria criticada. Debate entre escritores, editores y críticos", *El Mundo. El Cultural* (10-01), pp. 3 i 14-17.
- 2001 *Críticas ejemplares*, ed. B. Baltasar, Palma de Mallorca, Bitzoc.
- 2002 "El mito de la crítica. Vicios y valores de una tarea cada vez más cuestionada", *El Mundo. El Cultural* (05-12), pp. 6-9.
- Auden, W. H.
- 1948 "Leer", a *La mano del teñidor*, tr. M. Lauer i A. Oquendo, Barcelona, Barral, 1974, pp. 9-18.
- Barthes, Roland
- 1963a "¿Qué es la crítica?", a Barthes 1964: 301-307.
- 1963b "Las dos críticas", a Barthes 1964: 293-299.
- 1964 *Ensayos críticos*, tr. C. Pujol, Barcelona, Seix Barral, 1967.
- Baerdsley, Monroe C. i Hospers, John
- 1976 *Estética*, tr. R. de la Calle, Madrid, Cátedra.
- Beck, M. *et alii* (eds.)
- 1976 *The analysis of hispanic texts*, Nova York, Bilingual Press.
- Bourdieu, Pierre
- 1968 "Elementos para una teoría sociológica de la percepción artística", a Silbermann 1968: 43-80 (tr. V. Guyot).
- 1992 *Las reglas del arte. Génesis y estructura del campo literario*, tr. Th. Kauf, Barcelona, Anagrama, 1995.
- Calvino, Italo
- 1979 *Si un nit d'hivern un viatger*, trad. M. Puig, Barcelona, Edicions 62 ("MOLU/SXX", 12), 1987, pp. 213-217.
- Casanova, Pascale
- 1999 *La República mundial de las Letras*, tr. J. Zulaika, Barcelona, Anagrama, 2001.
- Casas, Arturo
- 2004a "Lectura e acto crítico", a Casas 2004b: 39-77.
- Casas, Arturo (ed.)
- 2004b *Elementos de crítica literaria*, Vigo, Xerais.
- Dubois, Jacques
- 1983 *L'institution de la littérature*, Bruselas, Labor-Nathan.
- Eagleton, Terry
- 1984 *The function of criticism*, Londres, Verso. Trad. esp.: *La función de la crítica*, Barcelona, Paidós, 1999.
- Eliot, T. S.
- 1961 "Criticar al crítico", a *Criticar al crítico* [1965], tr. M. Rivas, Madrid, Alianza, 1967, pp. 9-30.
- Even-Zohar, Itamar

- 1979 "Polysystem theory", *Poetics Today*, 11: 1 (1990), pp. 9-26.
- 1990 "The «literary system»", *Poetics Today*, 11: 1 (1990), pp. 27-44. Cf. 1997.
- 1997 "Factores y dependencias en la cultura. Una revisión de la teoría de los polisistemas", a Iglesias 1999: 23-52. Una altra versió: "Factors i dependències en la cultura", *Els Marges*, 62 (des.), 41-48.
- Fuster, Joan
- 1956 "Crítica, críticos", a *Obres completes*, II: *Diari 1952/ 1960*, Barcelona, Edicions 62, 1969, pp. 208-218.
- García-Posada, Miguel
- 2001 *El vicio crítico*, Madrid, Espasa Calpe.
- Goytisolo, Juan
- 1976 "Escritores, críticos y gendarmes", a Beck 1976: 6-15.
- Habermas, Jürgen
- 1962 *Historia y crítica de la opinión pública*, tr. A. Doménech i R. Grasa, Barcelona, G. Gili, 1981.
- Hamm, Peter (ed.)
- 1968 *Crítica de la crítica*, tr. M. Faber-Kaiser, Barcelona, Barral, 1970.
- Hospers, John
- 1976 "Fundamentos", a Beardsley i Hospers 1976: 95-175.
- Iglesias, Montserrat (ed.)
- 1999 *Teoría de los polisistemas*, Madrid, Arco/Libros.
- Kermode, Frank
- 1979 "El control institucional de la interpretación", a Sullà 1998: 91-112.
- Moreno, Víctor
- 1994 *De brumas y veras. La crítica literaria en los periódicos*, Pamplona, Pamiela.
- Oller, Dolors
- 1986 "Qui tem la crítica literària?", a *La construcció del sentit*, Barcelona, Empúries, 1986, pp. 103-107.
- Ródenas, Domingo (ed.)
- 2003 *La crítica literaria en la prensa*, Madrid, Marenostrium.
- Sala, Jordi
- 2000 *Literatura, crítica, interpretació*, Girona, Universitat de Girona.
- Salinas, Pedro
- 1948 *El defensor*, Madrid, Alianza, 1967.
- Schmidt, Siegfried J.
- 1980 *Fundamentos de la ciencia empírica de la literatura*, tr. F. Chico Rico, Madrid, Taurus, 1991.
- 1987 "Comprender textos-interpretar textos", *Estudios de Lingüística*, 4, pp. 9-32.
- Silbermann, Alphons (ed.)
- 1968 *Sociología del arte*, Buenos Aires, Nueva Visión, 1971.
- Smith, Barbara H.
- 1983 "Contingencies of value", *Critical Inquiry*, 10:1, pp. 1-35.
- Sontag, Susan
- 1964 "Contra la interpretación", a *Contra la interpretación*, tr. J. González-Pueyo, Barcelona, Seix Barral, 1969, pp. 11-24. Reed.: Madrid, Visor, 1996.
- Steiner, George
- 1965 "Para civilizar a nuestros caballeros", a Steiner 1984: 35-50.
- 1979 "Crítico/Lector", a Steiner 1984: 92-131.
- 1984 *Lecturas, obsesiones y otros ensayos*, tr. B. McShane i J. Alfaya, Madrid, Alianza Editorial, 1990.
- Sullà, Enric (ed.)
- 1998 *El canon literario*, Madrid, Arco/Libros.

- Vallejo, Mary Luz
1993 *La crítica literaria como género periodístico*, Pamplona, Eunsa.
- Valls, Fernando
2003 “La crítica literaria: muchas preguntas y alguna respuesta”, a *La realidad inventada*, Barcelona, Crítica, pp. 15-23.
- Villanueva, Darío
1984 “Crítica literaria y literatura española del siglo XX”, a *El polen de ideas*, Barcelona, PPU, 1991, pp. 163-174.
- 2004 “O estatuto actual da crítica literaria”, a Casas 2004b: 17-38.
- Wellek, René
1974 “Poetics, interpretation, and criticism”, a Wellek 1982: 33-47.
- 1976 “Criticism as evaluation”, a Wellek 1982: 48-63.
- 1982 *The attack on literature*, Brighton, Harvester Press.
- Wellek, René & Warren, Austin
1949 *Teoría literaria*, tr. J. Mª Gimeno, . Madrid, Gredos, 1979.

TEORÍA DEL LENGUAJE LITERARIO

(CÓDIGO: 28718)

PROFESOR: ANTONIO PENEDO

HORARIO: MARTES Y JUEVES, 16.30-18 H.

ASIGNATURA ANUAL

9 CRÉDITOS

OBJETIVOS

El curso intentará ofrecer una reflexión sobre el concepto, límites y funcionamiento de la creación literaria. El enfoque será eminentemente interdisciplinar buscando explicaciones allí donde puedan ser viables, en un movimiento sincrónico y diacrónico. Se estudiarán los factores que concurren en la comunicación literaria (quién crea, quién lee o escucha, qué se ha escrito y cuáles son las circunstancias) como determinantes para la existencia misma de la obra.

La preocupación fundamental será la de poder determinar qué posición ocupan los discursos literarios dentro de la creatividad cultural y la razón de su consideración social; por qué hay algo que reconocemos como literatura, cómo lo reconocemos y, sobre todo, por qué nos interesa mantener esta distinción.

PROPUESTAS DE ESTUDIO

Los siguientes enunciados no han de entenderse necesariamente como unidades temáticas sino como ámbitos de reflexión que se plantearán a partir de las lecturas que se vayan haciendo durante el curso y según se susciten los problemas y debates.

MODELOS CULTURALES Y DISCURSO LITERARIO:

1. La literatura como actividad humana. Fiesta, trabajo, rito y juego. Antropología de la literatura.
2. Conocimiento y poesía: ciencia, filosofía y mito. Epistemología de la literatura.

LA COMUNICACIÓN LITERARIA:

3. La literatura como texto, obra y proceso. Pragmática de la literatura.
4. El carácter histórico del mensaje literario.
5. La comprensión de la obra literaria: sentido e interpretación. Fenomenología y hermenéutica de la literatura.

LA LITERATURA COMO ACTO DE CREACIÓN:

6. Originalidad, estilo y género. Retórica de la literatura.
7. Ideación, pulsión y experiencia estética. Psicología de la literatura.

EL MUNDO IMAGINADO DE LA LITERATURA:

8. Lenguaje y realidad: signo y símbolo. La ficción literaria.
9. La experiencia de la imaginación: verdad estética, conocimiento y emoción. Ontología de la literatura.

LECTURAS Y PRÁCTICAS

El curso requiere la participación decidida en torno a los anteriores planteamientos, fomentando la capacidad de debate y, sobre todo, de argumentación sobre los mismos.

La dinámica de trabajo consistirá en la lectura y análisis de los sucesivos dossieres que se pondrán a disposición del alumnado a lo largo del curso. A partir de ellos se extraerán los conceptos y las vías explicativas que se irán enlazando progresivamente. Los dossieres se constituyen en el material docente a partir del cual se impartirán las clases y se realizará la evaluación.

EVALUACIÓN

La calificación de la asignatura se obtendrá realizando un trabajo final donde se mostrará la lectura que se ha hecho de los dossiers, la comprensión de los conceptos y argumentos que hay en ellos y las reflexiones que se habrán ido realizando en clase.

Para quienes no asistan regularmente al curso habrá también un examen final donde se deberá responder a las cuestiones principales de la asignatura.

BIBLIOGRAFÍA

A principio de curso se facilitarán las referencias bibliográficas sobre las que se va a trabajar, material de apoyo e información general. Antes de que se expliquen los diferentes módulos temáticos se pondrán a disposición los dossiers de trabajo.

TEORIA I ESTRUCTURA DELS GÈNERES LITERARIS

ASSIGNATURA: **TEORIA I ESTRUCTURA DELS GÈNERES LITERARIS**

PROFESSORS: Pere Ballart i Jordi Julià

HORARI DE CLASSE: Dt-Dj, 10-11,30h. (Anual)

1. OBJECTIUS

Aquesta assignatura pretén ser una aproximació a dos dels principals gèneres literaris occidentals, el drama i la poesia lírica, els quals mereixeran una atenció equitativa i ocuparan respectivament els dos quadrimestres del curs. La primera part del temari comprendrà una descripció completa i detallada del gènere teatral i de les seves diferents formes i components específics, així com de les diferents explicacions i formulacions teòriques que ha tingut al llarg dels segles. D'aquesta manera, tot i que el curs parteix d'un plantejament eminentment teòric, aquest vol realitzar un repàs històric de les diferents idees del teatre, des de la *Poètica* d'Aristòtil fins a les formulacions teòriques més recents. Pel que fa a la segona part els objectius fonamentals de l'assignatura seran introduir l'estudiant en una reflexió teòrica sobre la naturalesa, formes i interpretació de la poesia lírica; dotar-lo d'una sèrie de conceptes operatius per a la seva discussió i anàlisi; i capacitar-lo en l'aplicació d'aquest instrumental, en la lectura i comentari de tot tipus de textos poètics, a banda de la seva adscripció a una o altra tradició literària nacional.

2. TEMES

PRIMERA PART: TEORIA DEL DRAMA

TEMA 1. Convencions del gènere teatral.

TEMA 2. Teoria dramàtica clàssica i classicista.

TEMA 3. Teoria dramàtica moderna.

TEMA 4. La semiòtica teatral.

2.1. La faula.

2.2. El llenguatge.

2.3. El personatge.

2.4. El temps.

2.5. L'espai.

SEGONA PART: TEORIA DE LA POESIA

TEMA 1. La poesia. Definició i història

1.1. Poètica de la lírica

1.2. Evolució històrica del gènere

TEMA 2. El poema. De la forma al sentit

- 2.1. El llenguatge poètic
- 2.2. El tema
- 2.3. La veu
- 2.4. El to
- 2.5. La lectura i interpretació del poema

3. LECTURES I PRÀCTIQUES

L'òptim desenvolupament del curs exigirà la lectura i anàlisi per part de l'estudiant de textos teòrics inclosos al dossier de l'assignatura. El seu comentari periòdic, així com la discussió a classe dels textos de creació que els acompanyaran, i que seran anunciats per cada professor el primer dia del semestre, faran indispensable la participació regular de l'estudiant.

4. AVALUACIÓ

A banda de l'eventual lliurament d'algun exercici escrit, l'avaluació de cadascun dels dos quadrimestres que componen l'assignatura serà feta a partir d'un examen que computarà el 50%, respectivament, de la nota final, la qual sortirà de la mitjana aritmètica d'aquests dos exercicis que solament serà calculada en el cas que l'estudiant superi amb una nota mínima de 4 l'examen. La qualificació dels treballs de cada part (que seran optatius) s'afegirà a la nota final només si s'ha superat l'examen amb aquesta nota de 4.

5. BIBLIOGRAFIA

Les dimensions d'una bibliografia mínima desaconsellen que aquesta sigui oferta en aquest moment, i oportunament serà oferta per cada professor a l'inici de cada part.

TEXTOS ITALIANS DELS SEGLES XIX I XX

(CODI 28720)

PROFESSOR: EDUARD VILELLA

HORARI: DIMARTS I DIJOUS, 13-14.30 H.

SEGON SEMESTRE

6 CRÈDITS

DEPARTAMENT DE FILOLOGIA FRANCESA

Eduard.Vilella@uab.es

OBJECTIUS

Introducció a la literatura italiana moderna, mitjançant l'anàlisi d'alguns dels seus textos principals.

PROGRAMA

El programa de curs es planteja com un itinerari personalitzat a les necessitats del grup-classe, sempre en la referència als punts panoràmics següents:

I. PROSA: NARRATIVA I TEATRE

1. La novel·la històrica a Itàlia: Alessandro Manzoni,
2. La novel·la naturalisme: el "verismo" de Giovanni Verga,
3. La novel·la antinaturalista a Itàlia: a) Italo Svevo, Luigi Pirandello, Federigo Tozzi 3.1. El teatre italià del segle XX.
4. De les avantguardes de començament de segle a la narrativa fantàstica: Papini, Savinio, Buzzati, Landolfi, Pallazzeschi, Bontempelli
5. El neorealisme i altres tipus de narrativa de la segona postguerra: Alberto Moravia. - Elio Vittorini. - Cesare Pavese. - Beppe Fenoglio. - Pier Paolo Pasolini.
6. Noves maneres de narrar la història en el s. XX: Tomasi di Lampedusa; Elsa Morante; Anna banti; Dacia Maraini; Umberto Eco
7. La narrativa escrita per dones: Natalia Ginzburg, Lalla Romano, Elsa Morante
8. La novel·la experimental de Gadda a Italo Calvino, passant per Giorgio Manganelli, *Palomar*, *La città invisibili*
9. La literatura de les regions: assaig de lectura geo-crítica.
10. La narrativa dels darrers anys: Mazzucco, Vinci, Baricco, Tabucchi, Eco...

II. POESIA

1. Giacomo Leopardi, *Canti*; *Operette morali*
2. Entre el segle XIX i el segle XX: - El "Decadentisme": Giovanni Pascoli i Gabriele D'Annunzio;- Els "Crepuscolari": Guido Gozzano.
3. El Futurisme i les avantguardes: - Tommaso Marinetti ; - Dino Campana
4. Umberto Saba i Giuseppe Ungaretti
5. Eugenio Montale:
6. L'"ermetismo" i altres: Salvatore Quasimodo, Vittorio Sereni, Sandro Penna, P.P. Pasolini
7. Giorgio Caproni, Cesare Pavese
8. Andrea Zanzotto, Leonardo Sinisgalli
9. Patrizia Valduga, Alda Merini

AVALUACIÓ

1. L'alumne es prepararà la part general referent a les èpoques tractades sobre un dels Manuals que s'indiquen a la Bibliografia. 2. Pel que fa a la història pot consultar a la *Storia degli Italiani* de Procacci, els capítols dedicats a l'època contemporània. 3. Caldrà que llegeixi i analitzi els textos inclosos en el dossier del professor. 4. Es obligatòria, a més, la lectura íntegra de dues obres de la llista de traduccions, concordades prèviament amb el professor.

L'avaluació preveu dues proves: a) la presentació d'un treball sobre algun dels temes del curs, la tria i l'estructura del qual es farà conjuntament amb el professor; b) un breu examen (fins i tot oral) sobre el programa general que l'alumne s'haurà preparat sobre el(s) manual(s). El professor tindrà en compte, també, la participació activa de l'alumne a les lliçons a més de l'interès demostrat en la voluntat de conèixer tant els conceptes com els textos.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

BENISCELLI, A.- COLETTI, V.: *Strumenti per lo studio della letteratura italiana*, Istituto Geografico De Agostini, Firenze, Le Monnier, 1992.

FERRONI, G.: *Profilo della letteratura italiana*, Torino, Einaudi, 1991.

GUGLIELMINO, S.- GROSSER, H.: *Il Sistema letterario. Guida alla storia letteraria e all' analisi testuale*, Milano, Principato, 1988, voll. III, IV e V.

Letteratura Italiana. Le Opere, a cura di A.Asor Rosa, Torino, Einaudi, 1994-1996, voll.II, III e IV.

PETRONIO G.: *Historia de la literatura italiana*, trad. di M.Carrera Díaz e M.N. Muñiz Muñiz, Madrid, Cátedra, 1990. Opera che si può consultare anche nell' originale: Id., *L' attività letteraria in Italia*, Palermo, Palumbo, 1993.

SEGRE, C.- MARTIGNONI, C.: *Testi nella storia. La letteratura italiana dalle Origini al Novecento*, Milano, B.Mondadori, 1995, voll.II, III e IV.

Letteratura Italiana. Storia e Testi, Bari, Laterza, dal 1970, 10 voll. in 20 tomi.

BONASERA, F.: *La realtà dell' Italia di oggi*, Torino, Giappichelli, 1987.

CAROCCHI, G.: *Storia d' Italia dall' Unità ad oggi*, Feltrinelli, Milano, 1979.

PROCACCI, G.: *Storia degli italiani*, Bari, Laterza, 1987.

VALSECCHI, F.: *L' Italia nel Settecento. Dal 1714 al 1788*, Verona, Mondadori, 1971.

La bibliografia concreta serà distribuïda a començament de curs.